

לקוטי תורה • פרשת פקודי • מאמר 1

אלה פקודי המשכן משכן העדות וגו'

”אלה פקודי המשכן, משכן העדות”

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ”ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/likutei-torah/pekudei/1](https://likuteitorah.com/he/likutei-torah/pekudei/1)

1 אלה פקודי המשכן משכן העדות וגו'. הנה ידוע הקושיא במקראות אלו. אומרו משכן משכן שני פעמים. וגם מ"ש אשר פקד על פי משה והל"ל [והוה ליה למימר] אשר פקד משה.

"אלה פקודי המשכן, משכן העדות" וגו'. הקושי בפסוקים אלה ידוע. [ראשית], נאמר "משכן, משכן" פעמיים. ועוד, נאמר "אשר פקד על פי משה"; היה צריך לומר "אשר פקד משה".

וגם אומרו עבודת הלויים מה ענין עבודת הלויים שהיתה במסעות לישא את המשכן מה שייך זה אצל פקודי המשכן.

עוד נאמר "עבודת הלויים": מה עניינה של עבודת הלויים, שבזמן המסעות נשאו את המשכן? מה הקשר בין הדבר לבין מניין המשכן?

וגם מ"ש עבודת הלויים ביד איתמר ולמה לא נזכר ג"כ מה שהיה ביד אלעזר (וכמבואר קושיות אלו באלשיך).

עוד נאמר "עבודת הלויים ביד איתמר": מדוע לא נזכר גם מה שהיה ביד אלעזר? (קשיים אלה מבוארים באלשיך).

והענין הוא כי הנה ענין המשכן הוא השראת השכינה בישראל וכמ"ש ושכנתי בתוכם וכתוב היכל ה' המה (בירמיה ס"ז ז' ד') והוא כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים.

והענין הוא כך: עניינו של המשכן הוא השראת השכינה בישראל, ככתוב "ושכנתי בתוכם", וכן "היכל ה' המה" (ירמיהו, פרק 7, פסוק 4). זהו גם מאמר חז"ל: הקדוש ברוך הוא התאוה שתהיה לו דירה בתחתונים.

וצ"ל והלא גם בלא"ה [בלאו הכי] כתיב את השמים ואת הארץ אני מלא. אך הענין כי דירה זו היינו שיהיה בחיי גילוי אלקותו יתברך.

וצריך להבין: הרי גם בלי זה כתוב "את השמים ואת הארץ אני מלא". אלא שהענין הוא שדירה זו פירושה שתהיה בחינת גילוי אלקותו יתברך.

2 והיינו בתחתונים דוקא דפ"י תחתונים אין ר"ל [רוצה לומר] במקום שהרי הוא ית' אינו בגדר מקום וכמ"ש

וזהו דווקא בתחתונים. "תחתונים" אינו מתייחס למקום, שהרי ה' יתברך אינו מוגבל למקום, כפי שנאמר:

הנה מקום אתי רק פי' עליונים ותחתונים היינו במעלה ומדרגה שעולם הזה השפל הוא היותר תחתון ושפל במדרגה

"הנה מקום אתי". אלא ש"עליונים" ו"תחתונים" מציינים דרגה ומעלה: העולם הזה השפל הוא הנמוך והירוד ביותר בדרגתו,

דהיינו שהוא סוף ותכלית כל המדרגות השתלשלות העולמות שלכך השגת אלהות הוא בו בהסתר וצמצום גדול והחשך יכסה ארץ ונתאווה הקדוש ברוך הוא להיות בו דוקא בחי' דירה וגילוי אלקותו ית' להאיר את החשך דוקא

כלומר, הוא הקצה האחרון של כל דרגות השתלשלות העולמות, ולכן השגת האלוקות בו היא בהסתר וכצמצום גדול, ו"חושך יכסה ארץ". והקדוש ברוך הוא רצה שדווקא בו תהיה דירה והתגלות אלוקותו יתברך, כדי להאיר דווקא את החושך.

והיינו ע"י תורה ומצוות וכנודע ממאריז"ל [ממאמר רבותינו זכרונם לברכה] יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעוה"ז מכל חיי העוה"ב [העולם הבא] לפי שעל ידי זה ממשיך גילוי אלקות יותר מבחינת חיי העוה"ב [העולם הבא] כו'.

והדבר נעשה באמצעות תורה ומצוות, כידוע מאמר חז"ל: "יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא", משום שבאמצעותם ממשיכים גילוי אלוקות גדול יותר מהחיים של העולם הבא, וכו'.

והנה המשכת דירה זו וגילוי זה הוא ע"י דאתכפיא סט"א [סטרא אחרא] דוקא שהוא היצה"ר [היצר הרע] וכמ"ש בזהר פ' תרומה דקכ"ח כד אתכפיא סט"א [סטרא אחרא] אסתלק יקרא דקוב"ה [דקודשא בריך הוא] לעילא על כולא כו'

והמשכת דירה זו וגילוי זה נעשית דווקא באמצעות הכנעת הסטרא אחרא, שהיא היצר הרע, כפי שנאמר בזהר, פרשת תרומה, דף קכ"ח: "כאשר הסטרא אחרא נכפית, כבודו של הקדוש ברוך הוא מתעלה למעלה, מעל הכול", וכו'.

(ועי' ג"כ ר"פ יתרו) ומתחלה צ"ל אתכפיא ואח"כ בחינת אתהפכא חשוכא לנהורא וענין אתכפיא זו היינו בכל ה' חושים כמו בראיה עוצם עיניו מראות ברע וכן בשמיעה כו'

(וראה גם בתחילת פרשת יתרו.) תחילה צריכה להיות אתכפיא, ואחר כך באה בחינת אתהפכא, הפיכת החושך לאור. אתכפיא זו נוגעת לכל חמשת החושים: למשל בראייה — "עוצם עיניו מראות ברע", וכן בשמיעה וכו',

וכן בדבור ומעשה וכן במחשבה ומדות הנפש קדש עצמך במותר לך ועי"ז יבא לבחינת אתהפכא להיות
ה' חושים ומחשבה שלו ממש כלי לאור אי"ס ב"ה וז"ש [וזהו שכתוב] על ישראל היכל ה' המה פי' היכל
הוי' היינו

וכן בדיבור ובמעשה, וכן במחשבה ובמדות הנפש: "קדש עצמך במותר לך". באמצעות זאת יגיע לבחינת אתהפכא,
כך שחמשת חושי ומחשבתו יהיו ממש כלי לאור אין סוף ברוך הוא. וזהו שנאמר על ישראל: "היכל ה' המה".
פירוש "היכל הוי" הוא

כי מ"ע [מצות עשה] ומצות ל"ת [לא תעשה] תלוין בשם הוי' כמ"ש לקמן מ"ע [מצות עשה] בוי"ה ומצות לא
תעשה ביי"ה

שמצוות עשה ומצוות לא תעשה תלויות בשם הוי', כפי שיוסבר להלן: מצוות עשה בוי"ה, ומצוות לא תעשה ביי"ה.

לכן על ידי קיום המ"ע [המצות עשה] ול"ת [ולא תעשה] נעשים בחינת היכל וכלי לגילוי שם הוי' ממש אשר
זהו ענין ושכנתי בתוכם וכמ"ש לקמן בענין פקודי המשכן משכן העדות כו'.
לכן, על ידי קיום מצוות עשה ומצוות לא תעשה, הם נעשים בחינת היכל וכלי לגילוי שם הוי' עצמו. זהו ענין
"ושכנתי בתוכם", כפי שיוסבר בהמשך בענין "פקודי המשכן, משכן העדות" כו'.

3 וזהו ענין מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] עתידים צדיקים שיאמרו לפניהם קדוש והיינו משום שע"י
תורה ומצוות הם ממשיכים על נפשם גילוי אור אי"ס מה שהוא בחינת קדוש ומובדל כו'
זהו פירוש מאמר חז"ל: "עתידים צדיקים שיאמרו לפניהם קדוש". זאת משום שעל ידי תורה ומצוות הם ממשיכים
לנפשם גילוי של אור אין סוף, שהוא בבחינת "קדוש" ומובדל כו'.

ולכן נגד ג"פ [ג' פעמים] קדוש נאמר עליהם היכל ה' המה ג' פעמים (בירמיה סי' ז') והיינו ג' בחינת לבושי
הנפש מחשבה ודבור ומעשה שבהן ת לוין קיום כל המצוות.

ולכן, כנגד שלוש הפעמים שבהן נאמר "קדוש", נאמר עליהם שלוש פעמים "היכל ה' המה" (בירמיהו, פרק ז'). שלוש
הפעמים הללו מכוונות לשלושת לבושי הנפש — מחשבה, דיבור ומעשה — שבהם תלוי קיום כל המצוות.

(ועמ"ש בד"ה וישלח יהושע בהפטרה דפי שלח ועמ"ש מענין ג"פ [ג' פעמים] ארץ בת"א [בתורה אור] ר"פ בראשית בד"ה השמים כסאי ועיין מזה בשל"ה [בשני לוחות הברית] ר"פ ויחי וע' ברע"מ [ברעיא מהימנא] פ' עקב דף ער"ב סע"ב [סוף עמוד ב] ובהרמ"ז [ובהרב משה זכות] שם ועמ"ש בפ"י היכל סד"ה כי אתה נרי)

(ראו מה שנכתב במאמר המתחיל "וישלח יהושע", על ההפטרה של פרשת שלח; ראו מה שנכתב על עניין שלוש הפעמים "ארץ" בתורה אור, בתחילת פרשת בראשית, במאמר המתחיל "השמים כסאי"; ראו בעניין זה בשל"ה, בתחילת פרשת ויחי; ועיינו ברעיא מהימנא, פרשת עקב, דף ער"ב, סוף עמוד ב, וברמ"ז שם; וראו מה שנכתב בפירוש "היכל" בסוף המאמר המתחיל "כי אתה נרי").

והיינו הדירה בתחתונים שיהיו הנשמות נעשים בעולם הזה בגוף דוקא כלי לבחינת קדוש ומובדל וכמ"ש בקרבך קדוש

וזוהי דירה בתחתונים: שהנשמות, בעולם הזה ובגוף דווקא, נעשות כלי לבחינת הקדוש והמובדל, וכמו שכתוב: "בקרבך קדוש".

וזוהו ושכנתי בתוכם דוקא וכל זה נעשה על ידי אתכפיא סט"א [סטרא אחרא] בסור מרע ועשה טוב כו':

וזוהו "ושכנתי בתוכם" דווקא. וכל זה נעשה על ידי אתכפיא של הסטרא אחרא, בקיום "סור מרע ועשה טוב" וכו'.

4 קיצור. ענין המשכן ושכנתי בתוכם דירה בתחתונים והיינו על ידי אתכפיא ואתהפכא היכל ה' המה ג"פ [ג' פעמים] כנגד ג"פ [ג' פעמים] קדוש:

תקציר. עניין המשכן ו"ושכנתי בתוכם" — דירה בתחתונים, שנעשית באמצעות אתכפיא ואתהפכא. "היכל ה' המה" נאמר שלוש פעמים, כנגד שלוש פעמים "קדוש".

5 ב והנה צ"ל הטעם למה אסתלק יקרא דקודשא בריך הוא דוקא ממה דאתכפיא סט"א [סטרא אחרא] והלא אין הס"א [הסטרא אחרא] תופס מקום כלל בהשתלשלות כידוע וכמ"ש שממית בידיים תתפש כו'. אך הענין יובן בהקדים שרש ענין מ"ע [מצות עשה] ומצות ל"ת [לא תעשה].

2. כעת יש להבין מדוע כבודו של הקדוש ברוך הוא מתעלה דווקא על ידי הכנעת הסטרא אחרא. הרי לסטרא אחרא אין שום מקום בהשתלשלות, כידוע, וכמו שנאמר: "שממית בידיים תתפש" וכו'. העניין יובן לאחר שנקדים ונבאר את שורשן של מצוות עשה ומצוות לא תעשה.

כי הנה ידוע מ"ש בת"ז [בתיקוני זהר] בהקדמה ד' ד' סע"ב [סוף עמוד ב] ודי' ה' ע"א ע"פ זה שמי לעולם וזה זכרי שמי עם י"ה שס"ה ל"ת [לא תעשה] ו"ה עם זכרי רמ"ח מ"ע [מצות עשה].

ידוע מה שכתוב בתיקוני זוהר, בהקדמה, דף ד' סוף ע"ב ודף ה' ע"א, על הפסוק "זה שמי לעולם וזה זכרי": "שמי", עם י"ה, הוא בגימטריה שס"ה — כנגד מצוות לא תעשה; ו"זכרי", עם ו"ה, הוא בגימטריה רמ"ח — כנגד מצוות עשה.

6 והנה י"ה למעלה מבחינת ו"ה שהרי י"ה הוא שם בפ"ע [בפני עצמו] גם פי' יהא שמייה רבא י"מ [יש מפרשים]

שם י"ה רבא כו'

והנה, י"ה גבוה מ[בחינת] ו"ה, שהרי י"ה הוא שם בפני עצמו. גם יש שמפרשים את "יהא שמייה רבא" — "יהי שם י"ה גדול" וכו',

כמ"ש בטא"ח [בטור אורח חיים] רס"י [ריש סימן] נ"ו וכמ"ש ג"כ בענין הנסתרות לה' אלקינו י"ה והנגלות ו"ה נגלות כו'

כמו שכתוב בטור, אורח חיים, בתחילת סימן נ"ו. וכן כתוב גם בנוגע ל"הנסתרות לה' אלקינו" — י"ה, ו"הנגלות" — ו"ה הן הנגלות וכו'.

וכן שמי למעלה מבחי' זכרי כמוכן ממ"ש בגמרא ספ"ג [סוף פרק ג'] דפסחים וא"כ הלי"ת [הלא תעשה] הם גבוהים ממ"ע [ממצות עשה]

וכן "שמי" גבוה מ[בחינת] "זכרי", כפי שמוכן ממה שנאמר בגמרא, בסוף פרק ג' בפסחים. ואם כן, לא תעשה גבוהות מעשה.

ולכן עבר על מ"ע [מצות עשה] ושב לא זו משם עד שמוחלין לו משא"כ במל"ת [במצות לא תעשה] תשובה תולה כו' והיינו לפי שנמשכים מבחי' י"ה וכמ"ש במ"א בד"ה לבאר ענין יוה"כ [יום הכפורים].

ולכן, מי שעבר על מצוות עשה ועשה תשובה, אינו זו משם עד שמוחלים לו; ואילו לגבי לא תעשה, התשובה תולה וכו'. והיינו משום שהן נמשכות מ[בחינת] י"ה, וכמו שמבואר במקום אחר, במאמר המתחיל "לבאר ענין יוה"כ".

7 וזה יפלא לכאורה שהרי המ"ע [המצות עשה] ענינם גילוי והמשכת אלקות ע"י מעשה זו דרמ"ח פקודין הם רמ"ח אברין דמלכא.

לכאורה הדבר תמוה: הרי ענינן של מצוות עשה הוא גילוי והמשכת אלקות באמצעות מעשה; זהו פירוש המאמר "רמ"ח פקודין אינון רמ"ח אברין דמלכא" — 248 המצוות הן 248 איברי המלך.

ובלית [ובלא תעשה] ליכא שום מעשה רק שיושב ואינו עובר עבירה א"כ איך יהיה זה גדול מהעושה מ"ע [מצות עשה]

במצוות לא תעשה, לעומת זאת, אין שום מעשה; האדם רק יושב ואינו עובר עבירה. אם כן, כיצד ייתכן שהדבר גדול יותר ממי שמקיים מצוות עשה?

אך הענין דאדרבה היא הנותנת דלפי ששרש הלית [הלא תעשה] ממקום גבוה מאד מבחי' י"ה ע"כ אין להם כלים למטה

אלא אדרבה, זו עצמה הסיבה: מכיוון ששורשן של מצוות לא תעשה הוא במקום נעלה מאוד, מבחינת יו"ד-ה"א, אין להן כלים למטה.

רק ע"י שב ואל תעשה כו' וזהו ענין בארץ לא זרועה פ"י שהזריעה היא בחינת לא היינו בקיום בחי' לא אלא רק באמצעות "שב ואל תעשה" וכו'. זהו ענין "בארץ לא זרועה": הזריעה היא בחינת "לא", כלומר, קיום בחינת ה"לא".

דהיינו שמירת מצות לית [לא תעשה] זהו ממשיך מבחי' אשר לא ישב אדם שם היינו למעלה מבחי' מ"ע [מצות עשה] שהם בחי' אדם רמ"ח אברין דמלכא כו'.

כלומר, שמירת מצוות לא תעשה היא הממשיכה מבחינת "אשר לא ישב אדם שם" — למעלה מבחינת מצוות עשה, שהן בחינת "אדם", 248 איברי המלך וכו'.

8 ויובן זה בהקדים תחלה ענין מ"ע [מצות עשה] שהם רמ"ח אברים דמלכא ושס"ה לית [לא תעשה] הם שס"ה גידים שבהן הדם ועמ"ש בד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע ובד"ה לסוסתי ברכבי

הדבר יובן לאחר שנקדים ונבאר [את ענין] מצוות עשה, שהן רמ"ח איברי המלך, ואילו שס"ה הלא-תעשה הן שס"ה גידים, שבהם נמצא הדם. ראו מה שנכתב במאמר המתחיל "בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע", ובמאמר המתחיל "לסוסתי ברכבי".

והנה פ"י אברים הוא עד"מ האבר הוא כלי לחיות הנפש שמלוכש בו כמו כח השכל מלוכש בראש וכח המעשה בידים.

והנה, משמעות המילה "איברים" היא כך: בדרך משל, איבר הוא כלי לחיות הנפש המתלבשת בו, כמו כוח השכל המתלבש בראש וכוח המעשה המתלבש בידיים.

9

והנה מבואר בבינונים ח"א [חלק א'] פנ"א איך שהחיות המלוכש בהאברים הוא רק בחי' גילוי והארה

מהנפש דאילו הנפש עצמה לא שייך לומר שמתחלקת לרמ"ח אברים כו'

והנה מוסבר בספר של בינונים, חלק א, פרק נא, שהחיות המלוכשת באיברים היא רק בחינה של גילוי והארה מן הנפש, שכן על הנפש עצמה אי אפשר לומר שהיא מתחלקת לרמ"ח איברים וכו',

וגם הגילוי ממנה מאיר ומתלבש במוחין והארה נמשך משם לשאר כל האברים ומקבל כל אבר כח וחיות הראוי לו כפי מזגו כו' יעו"ש [יעויין שם] באריכות.

וגם הגילוי ממנה מאיר ומתלבש כמוח, ומשם נמשכת הארה לכל שאר האיברים, וכל איבר מקבל את הכוח והחיות המתאימים לו לפי טבעו וכו'. עיינו שם באריכות.

אמנם מ"מ מובן שהארה זו מחיות הנפש שבכל אבר מתאחד עם עצמות הנפש והיו לאחדים ממש שהנפש היא המשכלת בשכל שבמוח והיא המדברת כו'

אולם מובן שהארה זו מחיות הנפש שבכל איבר מתאחדת עם עצם הנפש, ונעשית עמו דבר אחד ממש: הנפש היא שחושבת באמצעות השכל שבמוח, והיא שמדברת וכו'.

(ועמ"ש בענין משל זה באריכות ע"פ וידבר דעשה"ד [דעשרת הדברות]) ובהסתלק הנפש מהגוף מסתלקים כל הכחות שהיו נמשכים ממנה בהאברים.

(ראו מה שנכתב בהרחבה על משל זה במאמר על "וידבר" שבדעשרת הדיברות). וכאשר הנפש מסתלקת מן הגוף, מסתלקים כל הכחות שנמשכו ממנה אל האיברים.

הרי מובן שהכחות והחיות שברמ"ח אברים מתאחדים עם הנפש ממש ועכ"ז [ועם כל זה] שוכנים כל אחד בכלי מיוחד כל אחד ואחד בפ"ע [בפני עצמו] להיותם הארה מהנפש כו'.

הרי מובן שהכחות והחיות שברמ"ח האיברים מאוחדים ממש עם הנפש, ואף על פי כן כל אחד מהם שוכן בכלי מיוחד, כל אחד בפני עצמו, משום שהם הארה מן הנפש וכו'.

10

וכך יובן עד"מ למעלה ענין רמ"ח אברים דמלכא שהוא כמאמר הידוע איהו וחיוהי חד איהו וגרמוהי חד כי חיוהי הוא האור והחיות הנמשך מא"ס ב"ה להיות מתלבש בבחי' חסד

כך אפשר להבין, בדרך משל, את עניין רמ"ח איברי המלך למעלה, על פי המאמר הידוע: "הוא וחיוהי חד, איהו וגרמוהי חד" — הוא וכוחות החיים שלו אחד, והוא וכליו אחד. "כוחות החיים שלו" הם האור והחיות הנמשכים מאין סוף ברוך הוא, כדי להתלבש בכחינת [מדת] חסד.

והנה החסד נק' דרועא שהוא אבר וכלי לאור וחיות זה הפשוט הנמשך מא"ס ב"ה דלאו מכל אינון מדות איהו כלל

והנה החסד נקרא "זרוע", שהיא איבר וכלי לאור ולחיות הפשוטים האלה, הנמשכים מאין סוף ברוך הוא, שאינו כלל מכל המדות האלה.

והרי א"כ איהו וחיותו חד שאור וחיות זה מיוחד במקורו א"ס ב"ה וכנ"ל במשל התאחדות החיות שבהאבר במקורו הוא עצם הנשמה. וגם איהו וגרמוהי חד שהוא יתברך ומדת חסדו כו' מיוחדים בתכלית.

אם כן, "הוא וחיותו חד", שכן האור והחיות האלה מיוחדים כמקורם, אין סוף ברוך הוא, כפי שנתבאר לעיל במשל של התאחדות החיות שבאיבר עם מקורה, עצם הנשמה. וגם "איהו וגרמוהי חד" — הוא יתברך ומדת חסדו וכו' מיוחדים בתכלית.

11 והנה המשכה זו שיתלבש אא"ס [אור אין סוף] ברמ"ח אברים דמלכא עד"מ להיות איהו וחיותו וגרמוהי חד

הוא על ידי רמ"ח מ"ע [מצות עשה] כגון ע"י צדקה וגמ"ח [וגמילות חסדים] נמשך בבחי' חסד דרועא ימינא

והנה, המשכה זו — שאור אין סוף יתלבש ברמ"ח איברי המלך, דרך משל, כך ש"הוא וחיותו וכליו אחד" — נעשית באמצעות רמ"ח מצוות עשה. למשל, באמצעות צדקה וגמילות חסדים נמשך הדבר בבחינת חסד, הזרוע הימנית;

ועל ידי קיום מצות דינים נמשך בגבורה דרועא שמאלא וכן ע"י אתדל"ת [אתערותא דלתתא] כשכובש את יצרו שהוא ג"כ בחינת גבורה כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] איזהו גבור כו' ועיין מ"ש מזה באריכות בד"ה משה ידבר.

ובאמצעות קיום מצוות הדינים נמשך הדבר בגבורה, הזרוע השמאלית; וכך גם באמצעות אתערותא דלתתא, כאשר אדם כובש את יצרו, שגם היא בחינת גבורה, כפי שאמרו חז"ל: "איזהו גיבור?" וכו'. ועיינו במה שנכתב על כך בהרחבה במאמר המתחיל "משה ידבר".

12 ועפ"י [ועל פי זה] יובן גם כן ענין מעלת עסק התורה על כל שאר המצות כי הנה יש ב' מדרגות בבחינת רמ"ח אברים.

על פי זה יובן גם ענין מעלת לימוד התורה על פני כל שאר המצוות. שהרי יש שתי מדרגות בבחינת רמ"ח איברים:

האחד האברים החיצוניים והבי אברים הפנימיים ועד"מ באדם התחתון אברים הפנימיים בהם הוא התלכשות פנימיות החיות יותר מבאברים החיצוניים ולכך רוב אברים הפנימיים נקובתם במשהו. מה שאין כן באברים החיצוניים.

המדרגה הראשונה היא האיברים החיצוניים, והשנייה — האיברים הפנימיים. לשם משל, באדם התחתון, פנימיות החיות מלוכשת באיברים הפנימיים יותר משהיא מלוכשת באיברים החיצוניים. לכן, ברוב האיברים הפנימיים, נקב בכל גודל שהוא פוסל [את הבהמה], שלא כאיברים החיצוניים.

13 והנמשל יובן דאף על פי שאין לו גוף ולא דמות הגוף עכ"ז [עם כל זה] דברה תורה כלשון בני אדם ויש שם ג"כ בחי' פנימיות וחיצוניות ודרך כלל

את המשל המקביל אפשר להבין כך: אף שאין לו גוף ולא דמות הגוף, בכל זאת "התורה דיברה כלשון בני אדם", וגם שם יש [בחינה של] פנימיות וחיצוניות. באופן כללי,

הנה מצות עסק התורה הוא כביכול מבחינת אברים הפנימיים כי אורייתא מחכמה נפקת וכתוב בחכמה חכמת אדם תאיר פניו וכענין צהבו פניו של רבי אבהו על ידי שמצא

מצוות לימוד התורה היא, כביכול, מבחינת האיברים הפנימיים, שכן "התורה יוצאת מחכמה", ועל החכמה נאמר: "חכמת אדם מאירה את פניו". כך היה כאשר פניו של רבי אבהו קרנו משום שמצא

תוספתא חדתא שע"י זה יש הארת פנים כך נמשך למעלה להיות יאר ה' פניו אליך בחינת פנימיות. תוספתא חדשה. כשם שבזכות זאת הפנים מאירות, כך נמשכת למעלה הארה, כדי ש"יאר ה' את פניו אליך" — [בחינת] הפנימיות.

14 וכמאמר רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] כל הקורא ושונה הקדוש ברוך הוא קורא ושונה כנגדו. וענין זה שהקב"ה קורא ושונה כנגדו הוא גילוי בחינת אור א"ס בחי' [בחכמה עילאה]

וכמאמר חז"ל: "כל הקורא ושונה, הקדוש ברוך הוא קורא ושונה כנגדו". העובדה שהקדוש ברוך הוא קורא ושונה כנגדו היא גילוי של בחינת אור אין סוף בחכמה עילאה,

כי מצד עצמו אינו מערך בחינת חכמה כלל והרי זה גילוי בחינת פנימיות וכמו כמו שבראש שם גילוי פנימית החיות וזהו כי באור פניך נתת לנו תורת חיים כו'.

שהרי מצד עצמו הוא אינו שייך כלל למדרגת החכמה. גילוי זה הוא של בחינת פנימיות, בדומה לכך שבמוח שבראש מתגלה פנימיות החיות. זהו פירוש הפסוק: "כי באור פניך נתת לנו תורת חיים" וכו'.

ואמנם בעסק מעשה המצות הוא ההמשכה בבחינת אברים החיצונים כמשל על ידי גמ"ח [גמילות חסדים]

נמשך בבחי' חסד דרועא ימינא כו' ולכן תלמוד תורה כנגד כולם להיותו בבחינת הפנימיות

ואולם בקיום המצוות נמשכת ההשפעה אל האיברים החיצוניים; לדוגמה, באמצעות גמילות חסדים היא נמשכת בבחינת חסד, הזרוע הימנית, וכו'. לכן "תלמוד תורה כנגד כולם", משום שהוא שייך לבחינת הפנימיות.

(וכמו עד"מ החיות שבמוחין כולל כללות כל החיות של הרמ"ח אברים כמ"ש בס' של בינונים פנ"א הנ"ל כך התורה היא המוחין של כללות המצות וכמ"ש בביאור ע"פ ויהי קול מעל לרקיע כו' והיינו שהיא מוחין דז"א כמ"ש על פי השמים כסאי)

(וכמו שעל דרך משל החיות שבמוח כוללת את החיות של כל רמ"ח האיברים בכללותה, ככתוב בספר של בינונים, פרק נ"א, שהוזכר לעיל, כך התורה היא המוחין של המצוות בכללותן, ככתוב בביאור על הפסוק "ויהי קול מעל לרקיע" וכו'; כלומר, היא המוחין של ז"א, ככתוב על הפסוק "השמים כסאי").

וזהו והנגלות לנו ולבנינו הן תורה ומצות אותיות ו"ה שבשם הוי' הוי"ו הוא בעסק התורה שיהיה הקב"ה קורא ושונה כנגדו והה"א הוא במעשה המצות

וזהו "והנגלות לנו ולבנינו" — הן התורה והמצוות, אותיות ו"ה שבשם הוי'. הוי' היא בעסק התורה, שעל ידה הקדוש ברוך הוא קורא ושונה כנגד הלומד, והה' היא בקיום המצוות.

וזהו זכרי עם ו"ה שעולה רמ"ח היינו שעל ידי מ"ע [מצות עשה] נמשך יחוד ו"ה (ופי' זכרי עם ו"ה הנה לפי הגמרא ספ"ג [סוף פרק ג'] דפסחים משמע דזכרי זהו הקריאה של הוי'

וזהו "זכרי עם ו"ה", העולה בגימטריה רמ"ח: כלומר, על ידי מצוות עשה נמשך יחוד ו"ה. (אשר לפירוש "זכרי עם ו"ה": לפי הסבר הגמרא בסוף פרק ג' בפסחים, משתמע ש"זכרי" הוא הקריאה של הוי',

כמו שנקרא בשם אדנות והיינו כי קיום המצות צ"ל בבחינת עול בחינת עבד שעובד את האדון וע"ז מורה שם אדני וכמ"ש במ"א בד"ה ועתה יגדל

כפי שהוא נקרא בשם אדנות. כלומר, את המצוות יש לקיים מתוך קבלת עול, כעבד העובד את אדונו; לכך רומז השם אדני, כפי שמוסבר במקום אחר, במאמר המתחיל "ועתה יגדל

נא כח אדני וא"כ פי זכרי עם ו"ה שע"י מ"ע [מצות עשה] ממשיכים גילוי שם הויה בשם אדנות ע"י מ"ש וה' בהיכל קדשו כו' וכענין כוונת אמן שהוא חיבור הוי' אדני ועמ"ש מזה בביאור ע"פ שובה ישראל.

נא כח אדני"י. ואם כן, פירוש "זכרי עם ו"ה" הוא שעל ידי מצוות עשה ממשיכים את גילוי שם הוי' בשם אדנות, בדומה לכתוב "וה' בהיכל קדשו" וכו', וכמו בכוונת "אמן", שהיא חיבור הוי' ואדני"י. וראו מה שנכתב על כך בביאור על הפסוק "שובה ישראל".

ובמא"א [ובמאורי אור] אות זי"ן סעיף י"ג פי דוכרי בדכורא ז"א כו' וע' בהקדמת תי"ז [תיקוני זוהר] ד' ד' ע"ב ודף ה' ע"א ובתיקון כ"ב דס"ב ע"ב ובלק"ת [ובלקוטי תורה (להאריז"ל)] פ' בראשית בהקדמתו לטעמי מצות ומ"ש בד"ה זכור את יום השבת לקדשו):

במאורי אור, אות ז', סעיף י"ג, מוסבר ש"זכרי" הוא בבחינת זכר, ז"א וכו'. ראו בהקדמת תיקוני זוהר, דף ד' ע"ב ודף ה' ע"א; בתיקון כ"ב, דף ס"ב ע"ב; בלקוטי תורה [של האריז"ל], פרשת בראשית, בהקדמתו לטעמי המצוות; וכן את מה שנכתב במאמר הפותח במילים "זכור את יום השבת לקדשו".

15 קיצור. ענין שמי עם י"ה שס"ה ל"ת [לא תעשה] זכרי עם ו"ה רמ"ח מ"ע [מצות עשה] מדוע ל"ת [לא תעשה]

גבוהים ממ"ע [ממצות עשה]. פי רמ"ח מ"ע [מצות עשה] הם רמ"ח אברים דמלכא.

סיכום. "שמי עם י"ה" הוא 365 מצוות לא תעשה; "זכרי עם ו"ה" הוא 248 מצוות עשה. מדוע מצוות לא תעשה נעלות ממצוות עשה? פירוש: 248 מצוות עשה הן 248 איברי המלך,

המשכות אור א"ס בע"ס [בעשר ספירות] חסד כו' ועמ"ש מזה בד"ה אני ישנה ולבי ער. גבי רעיתי. והתורה היא אברים הפנימים כו' ופי' זכרי עם ו"ה:

המשכות של אור אין סוף בעשר הספירות — חסד וכו'. ראו מה שנכתב על כך במאמר המתחיל "אני ישנה ולבי ער", על [המילים] "רעיתי". התורה היא האיברים הפנימיים וכו'. וזהו פירוש "זכרי עם ו"ה".

16 ג אבל שמי עם י"ה שס"ה ל"ת [לא תעשה] הן נמשכים מבחי' י"ה שע"ז נאמר הנסתרות לה' אלקינו שהם

למעלה מבחי' ו"ה וביאור ענין לשון נסתרות שנק' כן בחי' י"ה.

3. אבל "שמי עם י"ה", כלומר שס"ה הלאווין, נמשכים מבחינת י"ה, שעליה נאמר: "הנסתרות לה' אלקינו"; הם למעלה מבחינת ו"ה. [ועתה] נבאר את משמעות הביטוי "נסתרות", שבו מכונה בחינת י"ה.

דהנה כתיב והחכמה מאין תמצא. פי' שהחכמה היא ראשית הגילוי בהשתלשלות והוא היו"ד דשם הוי'. שהרי כתוב: "והחכמה מאין תמצא". פירוש הדבר הוא שחכמה היא תחילת הגילוי בהשתלשלות, והיא היו"ד שבשם הוי'.

17 ועיז ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] ביו"ד נברא העוה"ב [העולם הבא]. פי' שמהחכמה נמשך בבחי' בינה

שהוא הבנת והשגת אלקות שממנה שרש העוה"ב [העולם הבא] יושבין ונהנין כו'. להנחיל אוהבי יש.

על כך אמרו חז"ל: "ביו"ד נברא העולם הבא". כלומר, מחכמה נמשכת [הארה] אל [בחינת] בינה, שהיא הבנה והשגה כאלוקות, וממנה שורשו של העולם הבא, שבו [הצדיקים] "יושבים ונהנים" וכו': "להנחיל אוהבי יש".

וזהו בחי' יש מאין כי החכמה היא עדיין בחי' אין כח מ"ה [מה] לפי שמאין תמצא.

זהו [העניין של] "יש מאין", שכן חכמה עדיין בבחינת אין, כוח מה, מפני שהיא נמצאת מאין.

18 ואמנם בחינת האין שממנו תמצא החכמה הוא בחינה שלפני כל ההשתלשלות דשם הוי' ועיז אמרו

בס"י [בספר יצירה] לפני אחד מה אתה סופר

ואולם בחינת האין שממנה נמצאת החכמה היא בחינה הקודמת לכל ההשתלשלות של שם הוי'. ועל כך אמרו בספר יצירה: "לפני אחד, מה אתה סופר?"

וכמאמר אנת הוא חד ולא בחושבן ושם הוא למעלה משום השגה וגילוי דלית מחשבה תפיסא ביה כלל רק החכמה שמאין תמצא הוא ראשית הגילוי.

וכמאמר: "אתה הוא אחד ולא בחשבון". שם הוא למעלה מכל השגה וגילוי, שכן "אין מחשבה תופסת בו כלל"; רק החכמה, הנמצאת מן האין, היא תחילת הגילוי.

וז"ש [וזהו שכתוב] רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] כברייתו של עולם ברישא חשוכא והדר נהורא כי נהורא היינו בחי' חכמה ראשית הגילוי.

וזהו שאמרו חז"ל: "כברייתו של עולם, ברישא חשוכא והדר נהורא", שכן "אור" הוא בחינת החכמה, תחילת הגילוי.

וכדי להיות התהוות החכמה מאין הוא ע"י ברישא חשוכא שמוכרח להיות העלם והסתר תחלה שלא יתגלה מהבחי' אין שלמעלה מהחכמה.

כדי שהחכמה תתהווה מן האין, הדבר נעשה באמצעות "ברישא חשוכא": תחילה מוכרחים להיות העלם והסתר, כדי שלא תתגלה בחינת האין שלמעלה מן החכמה.

ועל זה נאמר ישת חשך סתרו (ועמ"ש מזה בד"ה שחורה אני ונאווה אש שחורה ע"ג [על גבי] אש לבנה)

ועל כך נאמר: "ישת חושך סתרו". (ועיינו במה שנכתב על כך במאמר הפותח במילים "שחורה אני ונאווה": אש שחורה על גבי אש לבנה.)

ועי' חשך והעלם זה נמשך אח"כ להיות בחינת נהורא בחכמה ראשית הגילוי ומרומז באות יו"ד שהוא רק נקודה אחת

באמצעות החשך וההעלם הזה נמשכת לאחר מכן בחינת האור שבחכמה, תחילת הגילוי. הדבר נרמז באות יו"ד, שהיא נקודה אחת בלבד,

כי עיקר ומקור הוא מה שבבחינת העלם ישת חשך סתרו והגילוי משם רק הארה קטנה בחינת יו"ד נקודה בעלמא

כי העיקר והמקור הוא מה שנמצא בבחינת ההעלם, "ישת חושך סתרו", והגילוי שממנו הוא הארה קטנה בלבד — בחינת יו"ד, נקודה בעלמא.

(ועיין מ"ש מענין יו"ד דשם הוי' בבה"ז [בביאורי הזהר] פ' אחרי ע"פ המאמר שם דע"ט ע"ב הביאו עלי כפרה) ומיו"ד נמשך בבחינת ה'.

(ועיינו במה שנכתב בעניין היו"ד של שם הוי' בביאורי הזהר, פרשת אחרי, על המאמר שם, דף עט ע"ב: "הביאו עלי כפרה"). ומהיו"ד נמשכת בחינת ה"א.

וזהו שנקראו הנסתרות שהם בחינת עלמא דאתכסיא (ונקראו ג"כ מעמקים כמ"ש במא"א [במאורי אור] אות מ"ם ספ"ז ובזח"ג [ובזהר חלק ג] ס"פ ויקרא ודרס"ה ע"ב ובפ' בשלח דס"ג ע"ב ועי' נאמר מאד עמקו מחשבותיך וכמ"ש בד"ה באתי לגני ועיין מ"ש

משום כך הן נקראות "הנסתרות": הן [בחינת] העולם הנסתר. (הן נקראות גם "מעמקים", כמובא ב"מאורי אור", אות מ"ם, סעיף פ"ז; בזוהר, חלק ג', סוף פרשת ויקרא, דף רס"ה ע"ב; ובפרשת בשלח, דף ס"ג ע"ב. ועל כך נאמר: "מאוד עמקו מחשבותיך", כפי שמבואר במאמר הפותח במילים "באתי לגני". ועיינו במה שנכתב

בביאור ע"פ אלה מסעי בענין שהחכמה נקרא אמת וזהו ענין חותמו של הקדוש ברוך הוא אמת ומשם מובן מעלת החכמה הנקרא י"ה על המדות שהן בחינות ו"ה ונקראו חו"ב [חכמה ובינה] ג"כ מעייני הישועה כמ"ש במא"א [במאורי אור] שם סעיף פ"ד).

בביאור על הפסוק "אלה מסעי", בעניין שחכמה נקראת "אמת"; זהו פירוש "חותמו של הקדוש ברוך הוא אמת". משם מובן יתרונה של חכמה, הנקראת י"ה, על המדות, שהן בחינת ו"ה. חכמה ובינה נקראות גם "מעייני הישועה", כמובא שם ב"מאורי אור", סעיף פ"ד.

והנה משם הוא שרש הלי"ת [הלא תעשה] כי הנה להיות עכשיו גילוי מבחי' הנסתרות בחינת ישת חשך סתרו א"א כלל להיות הגילוי אפילו למעלה בעולמות העליונים בהשגת המהות ממש מאחר דלית מחשבה תפיסא ביה כלל.

משם שורש הלא-תעשה. שכן, אף שיש עכשיו גילוי מן הנסתרות, מבחינת "ישת חושך סתרו", אי אפשר כלל שהגילוי יהיה, אפילו בעולמות העליונים, כהשגה של המהות ממש, מאחר שאין מחשבה תופסת בו כלל.

רק ענין הגילוי הוא ההשגה איך שאינו מושג ושאי אפשר שיהיה בו השגה ונקרא ענין השגה זו דרך השלילה

אלא ענינו של הגילוי הוא ההשגה בכך שאינו מושג ושאי אפשר להשיג אותו. להשגה מסוג זה קוראים "דרך השלילה",

כמו ענין חכים ולא בחכמה ידיעא א"א להיות השגת מהות בחינת חכים רק שנשלול איך דלא בחכמה ידיעא שאינו מערך וסוג ומהות החכמה שבהנבראים שהחכמה שבנבראים

כמו בענין "חכים ולא בחכמה ידיעא": אי אפשר להשיג את מהותה של בחינת "חכים", אלא רק לשלול ולתפוס שהוא "לא בחכמה ידיעא", כלומר שאינו מן הסוג, המין והמהות של החכמה שבנבראים. שהרי החכמה שבנבראים

הוא דבר נוסף על עצמותו מה שאין כן הוא יתברך וחכמתו אחד ודבר זה אי אפשר להשיג איך הוא רק שנדע השלילה דלא בחכמה ידיעא כו'

היא דבר נוסף על עצמותו של הנברא, ואילו אצלו יתברך אין הדבר כך: הוא וחכמתו אחד. אי אפשר להשיג כיצד הדבר כך; אפשר לדעת רק בדרך השלילה, שהוא "לא בחכמה ידיעא" וכו'.

וכן הרי מן השכל שבאדם לא יתהווה שום דבר וחכמתו ית' הוא המהווה יש מאין הבריאה

וכך גם מן השכל שבאדם לא מתהווה שום דבר, ואילו חכמתו יתברך היא המהווה את הבריאה יש מאין,

כמ"ש בחכמה עשית הרי דבר זה א"א להשיג איך מבחי' החכמה יהיה הוי' מאין ליש הרי שא"א להשיג המהות רק השלילה דלא בחכמה ידיעא כו',

כמו שכתוב: "בחכמה עשית". אי אפשר להשיג כיצד מבחינת החכמה מתהווה הויה מאין ליש. הרי שאי אפשר להשיג את המהות, אלא רק בדרך השלילה: "לא בחכמה ידיעא" וכו'.

(ובענין השלילה יש ג"כ מדרגות השגות רבות לאין קץ שהרי אנו לא נוכל רק להשיג איך דלא בחכמה ידיעא שאינו מערך השכל אנושי

גם בשלילה יש מדרגות רבות לאין קץ של השגה. שהרי איננו יכולים להשיג אלא כיצד הוא "לא בחכמה ידיעא" — שאינו בגדר השכל האנושי;

והרי יש מדרגות אין קץ בחכמה ידיעא עצמו שהיא חכמה דבי"ע וג"ע [וגן עדן] העליון כו' ושם ישיגו איך שאינו מערך חכמה ידיעא דג"ע [דגן עדן] כו', וגם יושג יותר מהו הענין לא בחכמה ידיעא ואיך ענין השלילה והמ"י [והמשכיל יבין].

ובכל זאת, גם ב"חכמה ידיעא" עצמה יש מדרגות אין-סופיות — כלומר, בחכמת [עולמות] בריאה, יצירה ועשיה וכגן עדן העליון וכו'. ושם ישיגו כיצד הוא אינו בגדר החכמה הידועה של גן עדן וכו'; וגם יושג לעומק רב יותר מה פירוש "לא בחכמה ידיעא" וכיצד פועלת השלילה. המבינים יבינו.)

ומשם נמשכו שרש מצות ל"ת [לא תעשה] שענינם ג"כ הוא השלילה במעשה לא תאכל חלב לא תאכל דם.

ומשם נמשך שורשן של מצוות לא תעשה, שגם ענינן הוא שלילה במעשה: "לא תאכל חֶלֶב", "לא תאכל דם".

והוא לפי ששרשם מבחי' ישת חשך סתרו שאינו בא עכשיו בהשגה נגלית רק בבחינת השגת השלילה כו'.

וזה מפני ששורשן מבחינת "ישת חושך סתרו", שאינה באה כעת בהשגה גלויה, אלא רק כהשגת השלילה וכו'.

לכך הכלי למטה להמשיך גילוי זה אי"א להיות ע"י מ"ע [מצות עשה] שהיא קום ועשה שהרי האתרוג הוא עד"מ כלי ואבר להאור הנמשך

לכן הכלי למטה להמשיך גילוי זה אינו יכול להיות מצוות עשה, שהיא בבחינת "קום ועשה". שהרי האתרוג, למשל, הוא כלי ואיבר לאור הנמשך לתוכו,

וזהו רק מבחי' ו"ה והנגלות שנמשך בכלים להיות מושג הלכך יש למטה ג"כ כלי לזה בקום ועשה.

וזה נמשך רק מבחינת ו"ה והנגלות, שנמשכות בכלים כדי שיהיו מושגות; לכן יש לכך גם כלי למטה, בבחינת "קום ועשה".

משא"כ לבחיי ישת חשך סתרו לא שייך כלי דהא לית מחשבה תפיסא ביה כלל רק עיי' ל"ת [לא תעשה]
שלא לעשות המנגד

אבל בבחינת "ישת חושך סתרו" לא שייך כלי, שהרי "לית מחשבה תפיסא ביה כלל"; היא נמשכת רק באמצעות
מצוות לא תעשה — על ידי אי-עשיית הדבר המנוגד לה,

והוא החלב שהוא מנגד ומסתיר לבחיי השראת הקדושה האלקי שאינו שורה רק בבחי' הביטול והוא
בחיי חכמה כח מה

והוא החלב, שהוא מנגד ומסתיר את השראת הקדושה האלקית, שאינה שורה אלא במצב של ביטול; וזו בחינת
חכמה, כוח מה.

ולכן נק' החכמה אמת כמ"ש בבינוניי פל"ה בהג"ה [בהגהה] וא"כ נמשך בחכמה אפס קצהו בבחי' גילוי
מבחיי ישת חשך סתרו עיי' ביטול זה כמשי"ל [כמה שכתוב לעיל] בפ"י ברישא חשוכא והדר נהורא כו',
לכן חכמה נקראת "אמת", כפי שנכתב ב[ספר] הבינונים, פרק ל"ה, בהגהה. אם כן, רק קצה ממנה נמשך בחכמה
בגילוי, מבחינת "ישת חשך סתרו", באמצעות ביטול זה, כפי שהוסבר לעיל בפירוש "ברישא חשוכא והדר נהורא"
וכו'.

לכך אכילת החלב הוא מנגד ומסתיר בחיי הביטול ומונע הגילוי ועיי' שיושב ולא עובר העבירה שבאה
לידו הי"ז [הרי זה] ממשיך מבחיי י"ה הנסתרות כנ"ל

לכן אכילת חלב מתנגדת לביטול ומסתירה אותו, ומונעת את הגילוי. כאשר אדם יושב ואינו עובר את העבירה
שבאה לידו, הוא ממשיך בכך מבחינת י"ה, הנסתרות, כנזכר לעיל.

כי א"א להיות מהם המשכה רק עיי' בחי' כזו שהוא ענין השלילה מן המנגד כו' וכמ"ש ולא תחללו לא
תעשו חלל וחסרון ועיי' ממילא ישכון כו'.

כי אי אפשר שתהיה המשכה מהן אלא באמצעות בחינה כזאת, שעניינה שלילה של הדבר המתנגד וכו'. וכפי
שנאמר: "ולא תחללו" — אל תעשו חלל וחסרון; ועל ידי כך, ממילא, [האור] ישרה וכו'.

וזהו בחי' ענין בארץ לא זרועה בחי' לא דל"ת [דלא תעשה] הוא למעלה מבחיי הן דמ"ע [דמצות עשה] כי
ברישא חשוכא כו' ישת חשך סתרו.

וזהו עניינה של הבחינה "בארץ לא זרועה": ה"לא" של מצוות לא תעשה נעלה מן ה"הן" של מצוות עשה, כי "ברישא
חשוכא" וכו', "ישת חשך סתרו".

(ופי שמי עם ייה הנה לפמ"ש [לפי מה שכתוב] בגמרא ספ"ג [סוף פרק ג'] דפסחים הנ"ל שמי היינו שם הוי' כמו שנכתב וא"כ מהו שמי עם ייה. אך י"ל [יש לומר] עפמ"ש [על פי מה שכתוב] בבחי' פי בשלח דפ"ו ע"ג [עמוד ג'] ע"פ עזי וזמרת ייה.

(באשר לפירוש "שמי עם ייה": לפי הנאמר בגמרא בסוף פרק ג' בפסחים, שהזכרה לעיל, "שמי" הוא שם הוי' כפי שהוא נכתב. אם כן, מה פירוש "שמי עם ייה"? ואפשר לומר על פי הכתוב בבחי', פרשת בשלח, דף פ"ו ע"ג, על הפסוק "עזי וזמרת ייה".

וז"ל [וזה לשונ] ומצאתי במדרש תלים בפסוק עזי וזמרת ייה בעוה"ז מקלסין אותו בשתי אותיות אבל לעוה"ב [לעולם הבא] בשש אותיות שנאמר כי ב"ה הוי' צור עולמים. והיינו שהפסוק זה נאמר)

וזה לשונו: "ומצאתי במדרש תהלים, על הפסוק 'עזי וזמרת ייה': בעולם הזה מקלסים אותו בשתי אותיות, אבל לעולם הבא בשש אותיות, שנאמר: 'כי ב"ה הוי' צור עולמים'. כלומר, הפסוק הזה נאמר

(בישעיה ס"י כ"ו) גבי ביום ההוא יושר השיר הזה שהוא שיר זכר שלע"ל [שלעתיד לבוא] לכן אזי מקלסין אותו בשש אותיות

(בישעיה, פרק כ"ו), בהקשר של "ביום ההוא יושר השיר הזה", שהוא שיר זכר שלעתיד לבוא; לכן אז יקלסו אותו בשש אותיות,

דהיינו שבחי' ייה שהוא עכשיו בבחי' מעמקים שלא נגלה כלל בחיות העולמות שמקור ושרש חיותם מבחי' ו"ה הנה לעוה"ב [לעולם הבא] יומשך בבחי' גילוי ולכן הוסיף על שם ייה כללות שם הוי'.

כלומר, בחינת ייה, שנמצאת כעת בבחינת "מעמקים" ואינה מתגלה כלל בחיות העולמות, שמקור ושרש חיותם מבחינת ו"ה, תימשך לעתיד לבוא בגילוי. לכן הוא הוסיף לשם ייה את שם הוי' בשלמותו).

19 וזהו שמי עם ייה כו'. עוי"ל [עוד יש לומר] עפמ"ש [על פי מה שכתוב] בת"א [בתורה אור] סד"ה וארא אל אברהם פי ושמי הוי' לא נודעתי לא הודעתי אין כתיב כאן אלא נודעתי כו' אני בעצמי בחי' יחיד כו' ע"ש.

וזהו "שמי עם ייה" וכו'. אפשר להוסיף ולבאר על פי הכתוב בתורה אור, בסוף המאמר המתחיל "וארא אל אברהם", בפירוש "ושמי הוי' לא נודעתי": לא נאמר כאן "לא הודעתי", אלא "לא נודעתי" וכו' — אני בעצמי, [בחינת] יחיד וכו'. עיינו שם.

א"כ פי' שמי עם י"ה היינו בחי' זו דשמי הוי' לא נודעתי נמשך ומתגלה בבחי' י"ה ע"י קיום מצות ל"ת
[לא תעשה] כו'

אם כן, פירוש "שמי עם י"ה" הוא שבחינה זו של "שמי הוי' לא נודעתי" נמשכת ומתגלה בבחינת י"ה, באמצעות
קיום מצוות לא תעשה וכו'.

ועמ"ש במ"א בענין בשעה שישראל עונין יהא שמיא רבא מברך הקב"ה מנענע בראשו כו' וממשי"ש
[וממה שכתוב שם] יובן ג"כ פי' שמי דהיינו שמיא רבא שנמשך בבחי' י"ה דהיינו ענין מנענע בראשו כו'
ובמא"א [ובמאורי אור] פי' בע"א [באופן אחר]:

ועיינו במה שכתוב במקום אחר בענין "בשעה שישראל עונין יהא שמיא רבא מברך", הקב"ה מנענע בראשו וכו'.
ממה שכתוב שם יובן גם פירוש "שמי", היינו "שמיא רבא", הנמשך בבחינת י"ה, וזהו ענין "מנענע בראשו" וכו'.
ובמאורי אור פירש זאת באופן אחר.

20 קיצור. ענין החכמה מאין תמצא. ברישא חשוכא ישת חשך סתרו והדר נהורא. ומשם שרש הל"ת [הלא
תעשה]

תקציר. "החכמה נמצאת מאין". "תחילה חושך", "שם חושך סתרו", "ואחר כך אור". משם שורש מצוות לא תעשה,

כי לפי דלית מחשבה תפיסא ביה כלל ואינו מושג בבחי' הן רק בבחי' השלילה ע"כ ע"ז באו המל"ת
[המצות לא תעשה] שהם ג"כ בבחי' לא. למנוע הדבר המסתיר לבחי' הביטול פי' שמי עם י"ה:

שכן כיוון ש"אין מחשבה תופסת בו כלל", ואין הוא מושג בבחינת "כן" אלא רק בבחינת שלילה, לכן באו מצוות לא
תעשה לשם כך, וגם הן בבחינת "לא": למנוע את הדבר המסתיר את בחינת הביטול. פירוש "שמי עם י"ה".

21 ד וזהו מ"ש ששם עלו שבטים שבטי י"ה עדות לישראל להודות לשם הוי' פי' ששם עלו היינו בירושלים
הבנויה כעיר שחברה כו'

4. זהו [פירוש] הכתוב: "כי שם עלו שבטים, שבטי י-ה, עדות לישראל, להודות לשם הוי'". פירוש "כי שם עלו"
הוא: בירושלים הבנויה "כעיר שחברה לה" וכו'.

ופי' בגמרא (פ"ק [פרק קמא] דתענית ד' ה' ע"א) דפי' כעיר שחוברה לה היינו ירושלים שלמעלה והיינו כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] פ"ב [פרק ב'] דחגיגה בשבעה רקיעים זכול שבו ירושלים ובית המקדש ומזבח כו'

הגמרא מפרשת (בפרק הראשון של תענית, דף ה, ע"א) ש"כעיר שחוברה לה" פירושו ירושלים שלמעלה. וזהו על פי מאמר חז"ל בפרק ב של חגיגה, על שבעת הרקיעים: זכול, שבו נמצאים ירושלים, בית המקדש והמזבח וכו'.

ופי' ששם עלו היינו בעיר שחוברה לה דהיינו בירושמ"ע [בירושלים של מעלה] שבעלותם בשלש רגלים בירושלים שלמטה להראות פני ה'

פירוש "כי שם עלו" הוא שעלו אל העיר שחוברה לה, כלומר אל ירושלים שלמעלה. כאשר עלו בשלושת הרגלים לירושלים שלמטה, "להראות לפני ה",

הנה בהיותם בירושמ"ט [בירושלים של מטה] שם עלו בשניהם דהיינו גם בירושמ"ע [בירושלים של מעלה] כן פי' מהרמ"א [מהר"ם אלשיך] (בתלים שם סי' קכ"ב) וכי' [וכתב] בשל"ה [בשני לוחות הברית] ר"פ ויחי דלפי פשוטו ירושלים שלמטה הוא ירושלים אשר בכאן באה"ק [בארץ הקודש] כו'.

בהיותם בירושלים שלמטה, עלו שם בשתיהן, כלומר גם בירושלים שלמעלה. כך מפרש רבי משה אלשיך (על תהילים שם, פרק קכב). והשל"ה כותב בתחילת פרשת ויחי, שלפי פשוטו, ירושלים שלמטה היא ירושלים שכאן בארץ הקודש וכו'.

אמנם יש גבוה מעל גבוה כי ירושלים שלמטה הוא שם אד' בגימטריא היכל שהוא היכל לשם הוי' אשר עליו נאמר והי' בהיכל קדשו כו' והוא ענין חיבור ויחוד וי"ה.

אולם יש גבוה מעל גבוה: ירושלים שלמטה היא שם אד', שערכו בגימטריה היכל, שכן היא היכל לשם הוי', שעליו נאמר: "והי' בהיכל קדשו" וכו'. זהו ענין החיבור והיחוד של וי"ה.

22 וירושלים שלמעלה חיבור חכמה ובינה סוד חיבור ויחוד וי"ה והוא מהפרדס ש"ח פי"ג. והיינו כי ירושלים פי' יראה שלם ונודע שיש יראה תתאה ויראה עילאה

וירושלים שלמעלה היא חיבור חכמה ובינה, סוד החיבור והיחוד של וי"ה; כך מובא בפרדס, שער ח, פרק יג. כלומר, "ירושלים" פירושה יראה שלם, וידוע שיש יראה תתאה ויראה עילאה,

וגם ב' בחי' שלום כמ"ש שלום לרחוק ולקרוב שהן ב' בחי' יחודים והמשכות הנ"ל דבחי' י"ה הנמשך ע"י קיום מצות ל"ת [לא תעשה] ובחי' ו"ה הנמשך ע"י קיום מ"ע [מצות עשה] כנ"ל.

וגם שתי בחינות של שלום, כמו שכתוב: "שלום שלום לרחוק ולקרוב". אלו הן שתי בחינות הייחוד וההמשכה שהוזכרו לעיל: [בחינת] י"ה, הנמשכת באמצעות קיום מצוות לא תעשה, ובחינת ו"ה, הנמשכת באמצעות קיום מצוות עשה, כפי שהוזכר לעיל.

23 וזהו ענין יראה שלם שלמטה שבבחי' ו"ה ויראה שלם שלמעלה בבחי' י"ה ועל זה נאמר ששם עלו שבטים כו' שבעלותם בירושמ"ט [בירושלים של מטה] על ידי קיום מ"ע [מצות עשה] עלו בשניהם וכמשי"ת [וכמו שיתבאר] אי"ה [אם ירצה השם].

זהו עניינה של יראה שלמה שלמטה, שהיא בבחינת ו"ה, ושל יראה שלמה שלמעלה, שהיא בבחינת י"ה. ועל כך נאמר: "שם עלו שבטים" וכו': כשעלו לירושלים שלמטה, באמצעות קיום מצוות עשה, עלו בשתייהן, כפי שיתבאר בעזרת ה'.

ועל ירושמ"ע [ירושלים של מעלה] על זה נאמר שבטי י"ה עדות לישראל שירושלים שלמעלה זהו חיבור ויחוד י"ה ואזי נקראו ג"כ נשיי [נשמות ישראל] שבטי יה עדות לישראל.

ועל ירושלים שלמעלה נאמר: "שבטי י"ה עדות לישראל", שכן ירושלים שלמעלה היא החיבור והייחוד של י"ה, ואז גם נשמות ישראל נקראות "שבטי י"ה עדות לישראל".

כי הנה עד"מ ענין עדות ועדים שהיא הגדה הנאמנת אין שייך אלא על דבר הנסתר ונעלם מעיני הכל ע"ז צריך עדות שיעידו ע"ז אבל על דבר הנגלה אין צריך ואין שייך עדות.

הרי, בדרך משל, עדות ועדים — כלומר, הגדה נאמנה — שייכים רק לדבר נסתר ונעלם מעיני כול. על דבר כזה נחוצה עדות, כדי שיעידו עליו; אבל על דבר גלוי אין צורך בעדות, והיא גם אינה שייכת בו.

24 ואפי' [ואפילו] על מלתא דעבידא לאגלויי ממש מיד לא הצריכה התורה עדות. כמ"כ [כמו כן] עד"מ פי' עדות לישראל זהו על ירושמ"ע [ירושלים של מעלה] שהוא בחי' י"ה הנק' עלמא דאתכסיא

אפילו לגבי "דבר העשוי להתגלות", ממש מיד, התורה לא הצריכה עדות. בדומה לכך, בדרך משל, "עדות לישראל" מתייחסת לירושלים שלמעלה, שהיא בחינת י"ה, הנקראת העולם הנסתר (עלמא דאתכסיא),

כי בחי' יחוד ו"ה שהוא ענין אור הנמשך בכלים זהו הנק' עלמא דאתגליא ולכן נק' ירושלים שלמטה כי בחינת יחוד ו"ה, שהוא עניין האור הנמשך בכלים, נקראת העולם הגלוי (עלמא דאתגליא), ולכן היא נקראת ירושלים שלמטה.

וזהו ענין זכרי עם ו"ה זכרי היינו שם אדני שהוא הנקי ירושמ"ט [ירושלים של מטה] כנ"ל כי הוא מקור לבי"ע והוא בסדר ההשתלשלות ואין שייך ע"ז עדות.

וזהו זכרי עם ו"ה: "זכרי" הוא שם אדני, הנקרא ירושלים שלמטה, כפי שנתבאר לעיל, שהרי הוא מקור העולמות בריאה, יצירה ועשיה ונמצא בתוך סדר ההשתלשלות, ואין שייכת בו עדות.

אבל י"ה נקי עלמא דאתכסיא שהוא למעלה מסדר ההשתלשלות ואינו נתפס כלל בשום כלי כו' כי לית מחשבה תפיסא ביה כלל

אבל י"ה נקראת העולם הנסתר, שכן היא למעלה מסדר ההשתלשלות ואינה נתפסת כלל בשום כלי וכו', כי "לית מחשבה תפיסא ביה כלל".

ולכן על המשכת בחי' זו נאמר שבטי יה עדות לישראל שעם היות שאין מושג המהות ממש יש עדות ע"ז והיינו כי עדות אותיות דעות.

לכן על המשכת בחינה זו נאמר "שבטי י"ה עדות לישראל": אף שאין משיגים ממש את המהות עצמה, יש עליה עדות. כלומר, אותיות המילה "עדות" הן אותיות "דעות".

25 ועל זה נאמר ויקם עדות ביעקב וכתוב עדותי זו אלמדם. ועמ"ש כה"ג [כהאי גוונא] בד"ה וידעת היום ההפרש בין ממכ"ע [ממלא כל עלמין] ובין סוכ"ע שבבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] נאמר ומבשרי אחזה אלוה ממז

על כך נאמר: "הקים עדות ביעקב", ונאמר: "ועדותי זו אלמדם". ראו גם מה שנכתב בעניין דומה במאמר המתחיל "וידעת היום", על ההבדל בין ממלא כל עלמין ובין סוכב כל עלמין: על בחינת ממלא כל עלמין נאמר "ומבשרי אחזה אלוה" — אחזה ממש,

אבל בבחי' סכ"ע [סוכב כל עלמין] נאמר ויאמינו בהוי' ומ"מ נאמר וידעת היום שיהיה נמשך בבחי' דעת ממש כו'.

ואילו על בחינת סוכב כל עלמין נאמר "ויאמינו בהוי'"; ואף על פי כן נאמר "וידעת היום" — שיש להמשיכו בבחינת דעת ממש וכו'.

26 ויש לבאר פי' עדות לישראל ע"ד אמרם ז"ל [זכרוננו לברכה / זכרונם לברכה] בנר מערבי עדות היא שהשכינה שורה בישראל.

אפשר לבאר את משמעות הביטוי "עדות לישראל" על פי דברי חז"ל על הנר המערבי: "עדות היא שהשכינה שורה בישראל".

ופי' העדות הוא ע"י שהי' [שהיה] נותן בה שמן כמדת חברותיה ואעפ"כ [ואף על פי כן] היתה דולקת יותר הרבה מהם עד שממנה הי' [היה] מתחיל ובה הי' [היה] מסיים הי' [הרי זה] עדות על השראת השכינה. העדות הייתה בכך ש[הכהן] היה נותן בו שמן באותה מידה כמו בשאר הנרות, ואף על פי כן הוא דלק זמן רב הרבה יותר מהם, עד שההדלקה הייתה מתחילה ממנו ומסתיימת בו; זו עדות לכך שהשכינה שורה בישראל.

27 והרי עכ"ז [עם כל זה] ענין זה הוא עשייה גשמי' [גשמיים / גשמיות / גשמית] שהנר דולק יותר ואינו ערוך למהות השראת השכינה

ובכל זאת, מדובר באירוע גשמי: הנר דולק זמן רב יותר, ואין לכך כל ערך ביחס למהות השראת השכינה, שהוא גילוי אלקות ועכ"ז [ועם כל זה] הוא עדות ממש ע"זשנס זה עם היותו מעשה גשמי הוא עדות ממש על השראת השכינה אע"פ [אף על פי] שאין ערוך זה לזה. שהיא גילוי אלקות; ובכל זאת, הדבר משמש עדות ממש לכך: הנס הזה, אף שהוא אירוע גשמי, הוא עדות ממש להשראת השכינה, אף שאין ערך בין זה לזה.

28 וכך פי' כאן בענין עדות לישראל ע"י שהיו עומדים צפופים ומשתחוים רווחים כו' עדות היא ששם עלו בירושמ"ע [בירושלים של מעלה] כמ"ש מהרמ"א [מהר"ם אלשיך].

כך גם כאן, זהו פירוש הדברים "עדות לישראל": [הנס] בכך שעמדו צפופים ובכל זאת השתחוו ברווח, וכו', הוא עדות לכך ש"שם עלו" לירושלים של מעלה, כפי שכותב רבי משה אלשיך.

וכך עדי"ז המצות נק' עדות כמ"ש בדרך עדותיך ששתי והיינו שהציצית הם סימן לבחי' שער רישי' [רישיה] כעמר נקא כו'

בדומה לכך, גם המצוות נקראות "עדות", כפי שנאמר: "בדרך עדותיך ששתי". כלומר, הציצית היא סימן ל[בחינת] "שער ראשו כעמר נקי", וכו',

וכן התפילין לגבי תפילין דמארי עלמא והסוכה למקיפי' [למקיפים] עליונים והרי במהותן אין ערוך זה לזה אעפ"כ [אף על פי כן] הן עדות זה לזה

וכן התפילין ביחס לתפילין של אדון העולם, והסוכה ביחס לאורות המקיפים העליונים. במהותם אין כל יחס בין אלה לאלה; ואף על פי כן, הם מעידים זה על זה,

וכמו בענין התורה שיש בה נגלה ונסתר הנה אף שהנסתרות להי אלקינו רק הנגלות לנו ולבנינו עכ"ז

[עם כל זה]

וכך גם בתורה, שיש בה חלק גלוי וחלק נסתר: אף ש"הנסתרות להוי אלקינו", ורק "הנגלות לנו ולבנינו", אף על פי כן,

הנה מן הנגלות יש עדות לכל משכיל על דבר על הנסתרות וכמו שאנו יודעין מהגוף שהוא חי ומדבר אנו יודעין שיש לנו נפש כו'.

מן הדברים הגלויים יש עדות על הדברים הנסתרים לכל מי שמתבונן בדבר; וכשם שאנו יודעים מן הגוף, שהוא חי ומדבר, שיש לנו נפש, וכו',

כך מהמצות גשמיות הנגלות לנו יש עדות על פנימיותן וכמ"ש כ"ז [כל זה] במ"א ע"פ וידעת היום כו'.

כך מן המצוות הגשמיות, הגלויות לנו, יש עדות על פנימיותן, וכפי שהוסבר כל זה במקום אחר על הפסוק "וידעת היום", וכו'.

29 ועד"ז יתפרש ענין עדות לישראל. פי' ישראל הוא בחי' אדם דלעילא שעל הכסא וכו' כנודע וכמ"ש

במ"א בד"ה זכור את אשר עשה לך עמלק כו'. והוא בחי' ו"ה שנקרא נגלות לגבי ו"ה שנקרא נסתרות.

על דרך זה יתבאר עניינה של "עדות לישראל". "ישראל" הוא [בחינת] האדם העליון שעל הכיסא וכו', כידוע, וכפי שמוסבר במקום אחר במאמר המתחיל "זכור את אשר עשה לך עמלק" וכו'. זוהי [בחינת] ו"ה, הנקראת "הנסתרות" ביחס ל"ה, הנקראת "הנסתרות".

30 ואמנם עכ"ז [עם כל זה] נמשך מבחי' ו"ה להתלבש בו"ה דהיינו ענין מוחין דז"א הנמשך בו מחו"ב [מחכמה

ובינה] רק שזו ההארה אינה

אף על פי כן, נמשך מבחינת ו"ה כדי להתלבש בו"ה — כלומר, המוחין של ז"א, הנמשכים אליו מחכמה ובינה; אלא שהארה זו אינה

כמו שהיא למעלה בבחי' ו"ה עצמו בחי' ישת חשך סתרו כי נתצמצמה עד שתוכל להתלבש בבחי' ו"ה ועכ"ז [ועם כל זה] היא מבחי' ו"ה ולמעלה מעלה מבחי' ו"ה ע"כ נק' עדות

כפי שהיא למעלה, בבחינת ו"ה עצמו, בבחינת "ישת חושך סתרו", שכן היא הצטמצמה עד שביכולתה להתלבש בבחינת ו"ה. ואף על פי כן, מקורה בבחינת ו"ה, והיא למעלה מעלה מבחינת ו"ה; לכן היא נקראת "עדות",

שהיא עדות ממש על בחי' הנסתרות ישת חשך סתרו דאע"פ [דאף על פי] שכמו שהן במהותן ועצמותן א"א להן להתגלות למטה מ"מ נמשך משם בחי' גילוי אור בישראל דלעילא עד שהוא עדות ממש על בחי' י"ה

שהרי היא עדות ממש על הבחינות הנסתרות, "ישת חושך סתרו". אף על פי שכפי שהן במהותן ובעצמותן אי אפשר להן להתגלות למטה, בכל זאת נמשכת משם הארה של אור בישראל שלמעלה, והיא עדות ממש על בחינת י"ה.

והיינו עדות אותיות דעות בסוד אל דעות הוי' והוא בחי' הדעת הממשיך ההמשכה מבחי' י"ה שהן חוי"ב

[חכמה ובינה] לבחי' ו"ה שהן בחי' המדות ועיין בבינוני' ח"א [חלק א'] פ"ג [פרק ג'] וע' באדר"ז [באדרא זוטא]

דרצ"א ע"א דעת דהיא סהדותא כו'

וזהו משום ש"עדות" מורכבת מאותיות "דעות", בסוד "אל דעות ה"י". זוהי בחינת דעת, הממשיכה את השפע מבחינת י"ה, שהן חכמה ובינה, לבחינת ו"ה, שהן המדות. ראו בספר הבינונים, חלק א, פרק ג; וכן באדרא זוטא, דף רצ"א ע"א: "דעת דהיא סהדותא" וכו'.

וכן ג"כ בכל אי' מישראל למטה ע"ד מ"ש ברבות (וישלח ס"פ ע"ט) כפי י"ה עדות לישראל י"ה מעיד עליהן שהן בני אבותיהן כו'.

וכך גם בכל אחד מישראל למטה, על דרך מה שנאמר במדרש רבה (וישלח, סוף פרק ע"ט) בפירוש "י"ה עדות לישראל": "י"ה מעיד עליהם שהם בני אבותיהם וכו'.

והענין כמ"ש ברבות כי תשא (ס"פ מ"ו) ע"פ ועתה ה' אבינו אתה כו' ובפניהם הם ניכרים שנאמר (ישעיה

[ישעיה] ס"א [סטרא אחרא]) כל רואיהם יכירום כי הם זרע ברח' ה' והיינו ע"י שיש בכל

והענין הוא כפי שנאמר במדרש רבה, כי תשא (סוף פרק מ"ו), על הפסוק "ועתה ה' אבינו אתה" וכו': בפניהם הם ניכרים, שנאמר (ישעיה ס"א): "כל רואיהם יכירום, כי הם זרע ברח' ה"י. כלומר, מפני שיש בכל

אי בחי' שם הוי' ממש כמ"ש במ"א בד"ה ראה אנכי נותן בחי' יו"ד הוא בחי' ביטול אליו ית' שלמעלה

אחד בחינה של שם הוי' ממש, כפי שמבואר במקום אחר במאמר המתחיל "ראה אנכי נותן". בחינת היו"ד היא ביטול אליו יתברך, שלמעלה

מדעת ושכל המושג וכמ"ש בבינוני' פרק י"ח ובחי' ה' הוא ענין התבוננות בגדולת ה' ובי' בחי' אלו נקראו תריין ריעין דלא מתפרשין ונק' נקודה בהיכלא.

מהדעת ומהשכל המושג, וכפי שכתוב בספר הבינונים, פרק י"ח; ובחינת הה"א היא ההתבוננות בגדולת ה'. שתי בחינות אלו נקראות "תריין ריעין דלא מתפרשין", ונקראות "נקודה בהיכלא",

שהה"א וההתבוננות הוא היכל לגילוי בחי' הביטול של היו"ד כו' וזהו ענין י"ה עדות לישראל כו' ששם עלו כו'.

שהרי הה"א, כלומר ההתבוננות, היא היכל לגילוי [הבחינה של] הביטול של היו"ד וכו'. זהו פירוש י"ה עדות לישראל" וכו', "שם עלו" וכו'.

31 וזהו הנמשך ומתגלה ע"י קיום מצות ל"ת [לא תעשה] שענינם בחי' אתכפיא וביטול וזהו ששם עלו כו' להודות לשם הוי'.

זהו הדבר שנמשך ומתגלה באמצעות קיום מצוות לא תעשה, שענינן הוא [בחינת] אתכפיא וביטול. וזהו "שם עלו" וכו', "להודות לשם הוי'".

כי פי' להודות היינו בבחי' הודאה וביטול לבחי' שלמעלה מההשגה מה דלית מח"ת [מחשבה תפיסא] ביה כלל.

כי "להודות" פירושו בדרך של הודאה וביטול כלפי [בחינה] שלמעלה מהשגה, זו ש"לית מחשבה תפיסא ביה כלל" — אין מחשבה תופסת בה כלל.

32 וכנודע שיש הפרש בין ברכה להודאה דהברכה ענינו ההמשכה בבחי' גילוי. אבל הודאה היינו בבחי' שלמעלה מההשגה וגילוי וכמ"ש סד"ה יהודה אתה יודוך אחיך ובסידור בביאור ע"פ אתה הצבת כל גבולות ארץ כו'

כידוע, יש הבדל בין ברכה להודאה: ענינה של הברכה הוא המשכה באופן של גילוי, ואילו הודאה היא כלפי [המדרגה] שלמעלה מההשגה וגילוי, כפי שמוסבר בסוף המאמר הפותח במילים "יהודה, אתה יודוך אחיך", ובסידור, בביאור על הפסוק "אתה הצבת כל גבולות ארץ" וכו'.

ע"ש ועד"ז הוא ההפרש ג"כ בין מ"ע [מצות עשה] ומל"ת [ומצות לא תעשה] דמ"ע [דמצות עשה] שהן בבחי' ו"ה בחי' רמ"ח אברים שהאור נמשך בבחי' גילוי בתוך הכלי.

ראה שם. בדומה לכך, יש גם הבדל בין מצוות עשה למצוות לא תעשה: מצוות עשה, שהן בבחינת ו"ה, בבחינת רמ"ח אברים, שבהם האור נמשך בגילוי אל תוך הכלי,

זהו כמו בחי' ברכה ולכן מברכים על הרבה מ"ע [מצות עשה]. אבל בחי' ל"ת [לא תעשה] שהן בבחי' ו"ה עלמא דאתכסיא אינו נתפס בשום השגה רק בבחי' הודאה.

הן כמו בחינת ברכה, ולכן מברכים על מצוות עשה רבות. אבל בחינת מצוות לא תעשה, שהן בבחינת ו"ה, העולם המכוסה, אינה נתפסת בשום השגה, אלא רק בבחינת הודאה.

33 ולכן אין בה קום ועשה להיות בבחי' כ"א בבחי' לא. וזהו שבטי יה עדות לישראל להודות לשם הוי' שבבחי' זו אין שייך רק הודאה כו'.

לכן אין בה בחינה של "קום ועשה" שתהיה כלי, אלא רק בחינה של "לא". זהו "שבטי יה עדות לישראל, להודות לשם הוי'": בדרגה זו שייכת רק הודאה וכו'.

ובכ"ז [ובכל זה] יובן ג"כ הטעם דע"י אתכפיא סט"א [סטרא אחרא] אסתלק יקרא דקוב"ה [דקודשא בריך הוא] לעילא כי זו היא בחי' ומדרגת ה"ל"ת [הלא תעשה] שהוא בחי' ולא תחללו כו'

עם כל זאת יובן גם הטעם לכך שעל ידי הכנעת הסטרא אחרא "כבוד הקב"ה מסתלק למעלה": זו הבחינה והמדרגה של איסורי לא תעשה, שהיא בחינת "ולא תחללו" וכו'.

להיות עוצם עיניו מראות ברע וכו' וכן בשאר כל החושים וכן בפנימיות המדות שלא להמשך אחר התאות ואהבות גופנים אשר לא לה' המה.

להיות מי שעוצם את עיניו מראות ברע וכו', וכך גם בכל שאר החושים, וכן בפנימיות המדות: שלא להימשך אחר תאוות ואהבות גופניות שאינן לה'.

34 וכן בשאר כל המדות כנודע ומבואר בספרים הרי כ"ז [כל זה] הוא ענין להסיר הכיסוי המסתיר ומונע אור קדושת ה' ומעורר וממשיך מבחי' יו"ד ה"י בחינת הנסתרות לה' אלקינו ישת חשך סתרו שלמעלה ממ"ע [ממצות עשה] כנ"ל:

וכך גם בכל שאר המדות, כידוע ומבואר בספרים. כל זה נועד להסיר את הכיסוי המסתיר ומונע את אור קדושתו של ה', ולעורר ולהמשיך מבחינת יו"ד ה"י, מבחינת "הנסתרות לה' אלקינו", "ישת חשך סתרו", שלמעלה ממצוות עשה, כנוכח לעיל.

35 קיצור. ששם עלו כו' בבחי' כעיר שחברה כו'. ירושמ"ט [ירושלים של מטה] בחי' ה' אחרונה וירושמ"ע [ירושלים של מעלה] ה' ראשונה

תקציר. "כי שם עלו" וכו', בבחינת "כעיר שחברה" וכו'. ירושלים של מטה היא בחינת ה"א אחרונה, וירושלים של מעלה היא ה"א ראשונה.

וזהו ענין שבטים שבטי י"ה. עדות לישראל כי היא עלמא דאתכסיא ע"כ ע"ז שייך עדות.

וזהו "שבטים, שבטי י"ה". "עדות לישראל", שכן היא העולם המכוסה; לכן שייכת אליה עדות.

וכן המצות נק' בדרך עדותיך תפילין על תפילין דמארי עלמא כן גם בעלמא דאתגליא מאיר בחי' עדות
אותיות דעות מבחי' עלמא דאתכסי'

כך גם המצוות נקראות "דרך עדותיך": התפילין מעידות על התפילין של אדון העולם. כך גם בעולם הגלוי מאירה
בחינת עדות, שאותיותיה הן "דעות", מבחינת העולם המכוסה;

וכן גם בנפש האדם מאיר בחי' י"ה. (ופי' להודות כי ברכה והודאה זהו כענין מ"ע [מצות עשה] ומצות ל"ת
[לא תעשה]):

וכך גם בנפש האדם מאירה בחינת י"ה. (ופירוש "להודות": ברכה והודאה הן בדומה למצוות עשה ולמצוות לא
תעשה).

36 ה וזהו אלה פקודי המשכן משכן העדות. כפל לומר ב"פ [בי פעמים] משכן והם ב' בחי' הנ"ל דירושלים
שלמטה ובחי' כעיר שחוכרה לה כו' והיינו שע"י מ"ע [מצות עשה] נעשה בחי' יחוד ו"ה דהוי'.

5. זהו [פירוש] "אלה פקודי המשכן, משכן העדות". הפסוק כופל את המילה ואומר "משכן" פעמיים, ואלו הן שתי
הבחינות שהוזכרו לעיל: ירושלים שלמטה, והבחינה של "כעיר שחוכרה לה" כו'. כלומר, באמצעות מצוות עשה
מתהווה יחוד ו"ה של הוי'.

וזהו בחי' משכן סתם ושכנתי בתוכם בחי' השראת השכינה ה' תתאה השוכן אתם ויחודה עם בחי'
הוא"ו וכענין קדוש בוי"ו

זהו בחינת "משכן" סתם, "ושכנתי בתוכם" — בחינת השראת השכינה, ה' תתאה, "השוכן אתם", ויחודה עם בחינת
הוי"ו, כמו במאמר "קדוש בוי"ו",

שהוא המשכת הארה מבחי' קדש העליון והוא נמשך ע"י רמ"ח מ"ע [מצות עשה] ואח"כ משכן העדות הוא
בחי' י"ה

שהיא המשכת הארה מבחינת קודש העליון; הארה זו נמשכת באמצעות רמ"ח מצוות עשה. ואחר כך "משכן העדות"
הוא בחינת י"ה,

וזהו ג"כ ענין קדש העליון מה שלמעלה מבחי' קדוש בוי"ו עמ"ש מזה בד"ה צאינה וראינה בנות ציון
והוא הנמשך ע"י מל"ת [מצות לא תעשה].

וזהו גם עניינו של קודש העליון, מה שלמעלה מבחינת "קדוש בוי"ו". ראו מה שנכתב על כך במאמר המתחיל
"צאינה וראינה בנות ציון". והוא נמשך באמצעות מצוות לא תעשה.

37 וביאור הדברים הנה פי' אלה פקודי לשון אלה הוא כמ"ש שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה.

ביאור הדברים: פירוש המילים "אלה פקודי" — המילה "אלה" היא כפי שנאמר: "שאו מרום עיניכם וראו: מי ברא אלה?"

כי אלה הוא לשון גילוי ומי הוא לשון נסתר דקיימא לשאלה מי הוא זה ואיזהו שלא נודע מהותו. כי "אלה" היא לשון גילוי, ואילו "מי" היא לשון של נסתר, העומד כשאלה: "מי הוא זה ואיזהו?" — מהותו אינה ידועה.

38 והענין כי אלה הוא בחי' המדות שנק' והנגלות כנ"ל ונמשכים ונולדים מן השכל וההתבוננו' [וההתבוננות]

הוא בחי' בינה אם הבנים שנק' מי וכנודע בפי' לך ה' הגדולה והגבורה וגו' הענין הוא ש"אלה" היא בחינת המדות, הנקראות "הדברים הנגלים", כפי שהוזכר לעיל, והן נמשכות ונולדות מן השכל וההתבוננות, שהם בחינת בינה, "אם הבנים", הנקראת "מי". כך ידוע מפירוש הפסוק "לך ה' הגדולה והגבורה וכו'",

שהן ששה מדות וכולם בטלים במקור' [במקורה] לך ה' כו' אותיות לך הם נש"ב [נ' שר' בינה] שהוא בחי' מי ברא אלה

שהן שש מדות, וכולן בטלות במקורן, "לך ה'" וכו'. האותיות של "לך" הן חמישים שר' בינה, שהיא בחינת "מי ברא אלה".

והנה נקראו הששה מדות אלה כי כל מדה כלולה מכל הששה עולה מספר ל"ו שהוא בגימט' [בגימטריא] אלה

שש המדות נקראות "אלה" משום שכל מדה כלולה מכל שש המדות, ובסך הכול מתקבל המספר ל"ו, שהוא הגימטריה של "אלה".

וגם אלה אותיות לאה שילדה ששה בנים הם ששה מדות הנ"ל נמצא אלה הוא בחי' וא"ו דשם הוי' דהיינו ששה מדות שכל אחד כלול מששה.

גם האותיות של "אלה" הן אותיות "לאה", שילדה שישה בנים, שהם שש המדות האמורות. נמצא ש"אלה" היא בחינת ו' של שם הוי', כלומר שש המדות, שכל אחת מהן כלולה משש.

39 וזהו ענין ששה סדרי משנה שהן בחיי הששה מדות העליונות למעלה ולמטה מלובשים בשיתא סדרי משנה זרעים מועד כו'.

זהו [עניין] ששת סדרי המשנה, שהם בחינת שש המדות העליונות למעלה, ולמטה הן מלובשות בששת סדרי המשנה — זרעים, מועד וכו'.

וכל סדר כלול מן כל הששה כי הרי סדר זרעים כלול גם מדינים דסדר מועד ושאר הסדרים וכן סדר מועד כלול מכולם וכן שאר הסדרים ועיי' עולה מספר אלה.

כל סדר כלול מכל השישה: הרי סדר זרעים כולל גם דינים מסדר מועד ומשאר הסדרים, וכן סדר מועד כולל את כולם, וכך גם שאר הסדרים; ועל ידי כך מגיעים למספר "אלה".

40 וזהו אלה פקודי המשכן. פי' פקודי הוא כמו ענין ופקדת נוך וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] חייב אדם לפקוד את אשתו שהיחוד נק' פקידה.

וזהו "אלה פקודי המשכן". "פקודי" הוא מלשון "ופקדת נוך", וכמאמר חז"ל: "חייב אדם לפקוד את אשתו", שכן חיבור נקרא פקידה.

ופי' פקודי המשכן שהמשכן הוא בחי' ה"א אחרונה דשם ה' כנ"ל הנק' שכינה והיא מקור ושרש נשיי [נשמות ישראל] ולהיות פקודי המשכן בחי' יחוד

פירוש "פקודי המשכן" הוא שהמשכן הוא [בחינת] ה"א האחרונה של שם הוי', כנוצר לעיל, הנקראת שכינה, והיא המקור והשרש של נשמות ישראל. כדי שיהיו "פקודי המשכן", [בחינת] החיבור

ו"ה הוא עיי' בחי' אלה שית סדרי משנה שעיי' עסק התורה שבבחי' ו' נעשה יחוד ו"ה והוא בחי' יחוד קוב"ה [קודשא בריך הוא] ושכינתו שנעשה עיי' עסק התורה

ו"ה נעשה על ידי [בחינת] "אלה" — ששת סדרי משנה: באמצעות לימוד התורה, שהוא [בחינת] הווי', נעשה החיבור של ו"ה. זוהי [בחינת] היחוד של הקב"ה ושכינתו, הנעשה באמצעות לימוד התורה,

כי פי' קוב"ה [קודשא בריך הוא] היינו קדוש בוא"ו מה שנמשך הארה מבחי' קדש העליון להיות מאיר בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] הנק' שכינה

כי פירוש "הקב"ה" הוא "קדוש בוי"ו": הארה נמשכת מבחינת הקודש העליון, כדי להאיר בבחינת ממלא כל עלמין, הנקראת שכינה.

(וכמ"ש פי' וענין יחוד זה באריכות ע"פ ששים המה מלכות כו' ע"ש) וכן גם ע"י שאר כל רמ"ח מ"ע [מצות עשה] נעשה יחוד זה ונקרא ג"כ אלה.

(פירושו ועניינו של יחוד זה מוסברים בהרחבה על הפסוק "ששים המה מלכות" וכו'; עיינו שם.) כמו כן, גם באמצעות שאר כל רמ"ח מצוות עשה נעשה יחוד זה, וגם הוא נקרא "אלה",

כמ"ש אלה המצות וכתוב אלה העדות והחוקים וכמ"ש אלה מועדי הוי'. וע' ברבות ר"פ ויקהל. כמו שנאמר "אלה המצוות", ונאמר "אלה העדות והחוקים", וכן נאמר "אלה מועדי הוי'". ועיינו במדרש רבה בתחילת פרשת ויקהל.

וז"ש [וזהו שכתוב] פקודי לשון רבים כי ע"י כל מצוה מרמ"ח מ"ע [מצות עשה] נמשך בחי' יחוד לפי בחי' המצוה ההיא ושרשה למעלה.

וזהו שנאמר "פקודי" בלשון רבים: באמצעות כל מצווה מרמ"ח מצוות עשה נמשכת בחינת יחוד, בהתאם לבחינת המצווה ההיא ולשרשה למעלה.

41 וז"ש [וזהו שכתוב] ברבות באיכה ע"פ על אלה אני בוכיה על ביטול תורה הה"ד [הדא הוא דכתיב] אלה החוקים והמשפטים.

זהו שנאמר במדרש רבה על איכה, על הפסוק "על אלה אני בוכיה": "על ביטול תורה, ככתוב: 'אלה החוקים והמשפטים'";

על ביטול קרבנות הה"ד [הדא הוא דכתיב] אלה תעשו לה' במועדיכם דהיינו כי ע"י כ"ז [כל זה] נמשך בחי' אלה פקודי המשכן בחי' ההמשכה מסוכ"ע בממכ"ע [בממלא כל עלמין] שזהו הנקי אלה.

על ביטול הקרבנות, ככתוב: 'אלה תעשו לה' במועדיכם'. כלומר, באמצעות כל אלה נמשכת בחינת "אלה פקודי המשכן" — המשכת סובב כל עלמין לתוך ממלא כל עלמין, וזהו הנקרא "אלה".

42 ולכן בחורבן בהמ"ק [בית המקדש] נאמר על אלה אני בוכיה היינו על הסתלקות האור והגילוי הנקרא אלה כו'

לכן, בעת חורבן בית המקדש נאמר: "על אלה אני בוכיה" — כלומר, על הסתלקות האור והגילוי הנקרא "אלה" וכו',

שחזר למקורו בבחי' העלם וכמ"ש בזח"א [בזהר חלק א] ויגש דף ר"י [רבינו יצחק] ע"א בגין דוי"ו אתרחק ואסתלק מינה וכדין רחל מבכה כו' ע"ש.

שחזר למקורו בבחינת העלם, וכמו שכתוב בזהר חלק א, ויגש, דף ר"י ע"א: "משום שהוי"ו התרחקה והסתלקה ממנה, ואז רחל מבכה" וכו'. עיין שם.

43 וכ"ז [וכל זה] הוא בחי' משכן סתם והוא אותיות ו"ה שנקי' והנגלות וזהו אלה לשון התגלות כדלעיל.

כל זה הוא [בחינת] המשכן סתם, שהוא אותיות ו"ה, הנקראות "והנגלות"; וזהו "אלה" — לשון של התגלות, כפי שהוסבר לעיל.

אבל משכן העדות הוא בחי' משכן דלעילא בבחי' ירושלים שלמעלה דהיינו בחי' י"ה שנקי' נסתרות כנ"ל

אבל "משכן העדות" הוא [בחינת] המשכן שלמעלה, בבחינת ירושלים שלמעלה, כלומר [בחינת] י"ה, הנקרא "נסתרות", כפי שהוזכר לעיל.

ולכך נקי' משכן העדות דעדות שי"ך על הנסתרות דוקא כנ"ל וכמ"ש לעיל בפ"י שבטי י"ה עדות לישראל ויחוד זה די"ה הוא ע"י המל"ת [המצות לא תעשה] ששרשן מבחי' י"ה כנ"ל

לכן הוא נקרא "משכן העדות", שכן עדות שייכת דווקא לנסתרות, כפי שהוזכר לעיל, וכפי שהוסבר לעיל בפירוש "שבטי י"ה עדות לישראל". ייחוד זה של י"ה נעשה באמצעות מצוות לא תעשה, ששרשן בבחינת י"ה, כפי שהוזכר לעיל.

(ושני בחי' אלו הוא בחי' שכינתא תתאה ושכינתא עלאה ועמ"ש מזה ע"פ שה"ש [שיר השירים] כו' שהם ב' בחי' מס"נ [מסירות נפש] דק"ש [דקריאת שמע] באחד ובכל נפשך וכמו שיתבאר ג"כ לקמן דפסוק ראשון דק"ש [דקריאת שמע] הוא בחי' משכן העדות ופסוק ואהבת הוא בחי' משכן סתם):

(שתי בחינות אלה הן שכינה תחתונה ושכינה עליונה. ראו מה שנכתב על כך על הפסוק "שיר השירים" וכו': הן שתי בחינות של מסירות נפש שבקריאת שמע, ב"אחד" וב"בכל נפשך". וכפי שיוסבר גם להלן, הפסוק הראשון של קריאת שמע הוא בחינת "משכן העדות", והפסוק "ואהבת" הוא בחינת משכן סתם.)

44 קיצור. ענין אלה מי. ברא אלה. וא"ו מדות הכלולים מוא"ו. קדוש בוי"ו ש"ס [ששה סדרי משנה] משנה.

אלה המצות זהו פקודי המשכן יחוד ו"ה וזהו על אלה אני בוכיה. ומשכן העדות זהו בחי' י"ה:

סיכום. "אלה" ו"מי": "ברא אלה". הווי"ו: המדות, שכל אחת מהן כלולה משש. "קדוש בוי"ו"; ששת סדרי המשנה. "אלה המצוות" — זהו "פקודי המשכן", יחוד ו"ה, וזהו "על אלה אני בוכיה". ו"משכן העדות" הוא [בחינת] י"ה.

45 ו והנה להבין מעט עוד בפ"י וענין משכן העדות ועדות לישראל הנה מלבד הפירוש הנז"ל [הנזכר לעיל]

שהוא לשון עדות לפי שהוא בחי' עלמא דאתכסיא יש עוד טעם למה שנקי עדות.

6. כעת, כדי להבין מעט יותר את משמעותו ואת עניינו של "משכן העדות" ושל "עדות לישראל": מלבד ההסבר שהובא לעיל, שהמילה "עדות" מתאימה משום שזו בחינת העולם הנסתר, יש טעם נוסף לכך שהוא נקרא עדות.

ויובן בהקדים תחלה ענין הפסוק (ביחזקאל ס"י י"ז) רבבה כצמח השדה נתתיך ותרבי ותגדלי ותבואי בעדי עדיים והביא רש"י [רבי שלמה יצחקי] שם ב' פירושים.

הדבר יובן מתוך הקדמת הסבר לפסוק (יחזקאל, פרק 16, פסוק 7): "עשיתי אותך לרכבות, כצמיחת השדה, ואת גדלת והתעצמת ובאת עם עדי עדיים". רש"י מביא שם שני פירושים.

הא' לשון עד כמו בטחו בה' עדי עד (בישע"י [בישעיה] ס"י כ"ו) השני לשון עדי דהיינו ענין קישוטים הפירוש הראשון הוא מלשון "עד", כמו בפסוק "בטחו בה' עדי עד" (ישעיהו, פרק 26). הפירוש השני הוא מלשון "עדי", כלומר תכשיטים,

כמו את עדים מהר חורב שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] (פ"ט דשבת דפ"ח ע"א) שהן שני כתרים שקשרו להן אחד כנגד נעשה וא' כנגד נשמע.

כמו בפסוק "עדיים מהר חורב", שעליהם אמרו חז"ל (שבת, פרק 9, דף 88, עמוד א) שהם שני הכתרים שנקשרו עליהם: אחד כנגד "נעשה" ואחד כנגד "נשמע".

ופי' כצמח השדה היינו עד"מ צמח השדה שלא יצמח כ"א אחר ביטולו והתכללותו בכח הצומח והוא ענין רקבון הגרעין שנעשה בחי' אין ונכלל בכח הצומח ואח"כ

פירוש הביטוי "כצמיחת השדה" הוא כך: בדרך משל, צמח השדה נובט רק לאחר שהזרע מתבטל ונכלל בכוח הצומח. זהו תהליך הריקבון של הזרע, שבמהלכו הוא נעשה בחינת אין ונכלל בכוח הצומח; ואחר כך

יצמיח בו כח הצומח והטעם הוא לפי שלא יוכל להיות התהוות יש מיש כ"א כאשר יבא בחי' היש לבחי' הביטול באין תחלה (ועמ"ש מזה בת"א [בתורה אור] בד"ה קחו מאתכם תרומה).

כוח הצומח מצמיח אותו. הסיבה לכך היא שיש חדש אינו יכול להתהוות מתוך יש, אלא רק כאשר היש מגיע תחילה לבחינת ביטול, לבחינת אין. (ראו מה שנכתב על כך בתורה אור, במאמר המתחיל "קחו מאתכם תרומה").

וכך יובן בכנס"י [בכנסת ישראל] בגלות מצרים שהיו משועבדים שם בתכלית שזהו כמשל רקבון הגרעין והיינו בחי' לב נשבר ונדכה עד שנעשו בבחי' אין ועי"ז אח"כ ותרבי ותגדלי ותבואי ותגדלי ע"ד כך יובן גם ביחס לכנסת ישראל בגלות מצרים, כשהיו משועבדים שם לגמרי. הדבר דומה לתהליך הריקבון של הזרע, כלומר לבחינת "לב נשבר ונדכה", עד שנעשו בבחינת אין. בעקבות זאת, לאחר מכן "רכת וגדלת ובאת": "גדלת" במובן של

כי מי גוי גדול כו' וכמ"ש ברבות ר"פ לך לך ע"פ ואעשך לגוי גדול אותה אומה שכתוב בה "כי מי גוי גדול" וגו', וכפי שנאמר במדרש רבה, בתחילת פרשת לך לך, על הפסוק "ואעשך לגוי גדול": "אותה אומה שנכתב עליה,

כי מי גוי גדול אעמיד ממך והיינו כמ"ש כי חלק הוי' עמו שנאמר בו גדול הוי' כו'.

"כי מי גוי גדול" — אקים ממך. כלומר, כפי שכתוב: "כי חלק ה' עמו", ועליו נאמר: "גדול הוי' וכו'.

46 וזהו וקרבתנו מלכנו לשמך הגדול. גם ע"ד מ"ש בד"ה ויהי בשלח פרעה שמבררים בחי' הנצוצי' [הנצוצין / הנצוצים] שנפלו מעולם התהו מה שלקח הבכורה מעשו שנקי בנו הגדול כו' וע"ד והאופנים ברעש גדול וכמ"ש במ"א בד"ה האזינו השמים.

זהו [פירוש] "וקרבתנו מלכנו לשמך הגדול". וכן, על דרך המבואר במאמר המתחיל "ויהי בשלח פרעה", שמבררים את הניצוצות שנפלו מעולם התהו — כלומר, נטילת הבכורה מעשו, שנקרא "בנו הגדול" וכו'; ועל דרך "והאופנים ברעש גדול", כפי שמבואר במקום אחר במאמר המתחיל "האזינו השמים".

47 ותבואי בעדי עדיים שזכו לקבלת התורה שעז"נ [שעל זה נאמר] בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו וקשרו להם ג"כ שני כתרים כו' כנ"ל.

"ותבואי בעדי עדיים": הם זכו לקבל את התורה, שעליה נאמר: "בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו"; וגם קשרו להם שני כתרים וכו', כפי שהוזכר לעיל.

והענין כי העטרה הוא בחי' מקיף דהיינו מה שאינו יכול לבוא בהתגלות בהשגת המהות והוא העניין הוא שהעטרה היא [בחינת] אור מקיף, כלומר, דבר שאינו יכול להתגלות בהשגת המהות; והיא

בחי' ישת חשך סתרו בחי' רעוא דכל רעוין אנכי מי שאנכי סתימא דכ"ס [דכל סתימין] נורא תהלות דלא ידע ליה בר איהו שמשם נמשך להם הארה

[בחינת] "ישת חושך סתרו", [בחינת] "רעותא דכל רעותין", "אנכי מי שאנכי", "סתימא דכל סתימין", "נורא תהלות", "דלא ידע ליה בר איהו"; משם נמשכה להם הארה.

והוא כמש"ל [כמה שכתוב לעיל] בענין ה"לית [הלא תעשה] שעל ידם נמשך מבחי' י"ה הנק' נסתרות וע"כ נק' משכן העדות לשון עדי וקישוט כמו עדי עדיים.

וזהו כפי שהוסבר לעיל בענין הלא תעשה, שעל ידם נמשכת [הארה] מבחינת י"ה, הנקראת "נסתרות". לכן נקרא "משכן העדות" — לשון עדי וקישוט, כמו "עדי עדיים".

48 וגם הוא לשון נצחיות כמו עדי עד כי בחי' כתרים הנ"ל הם המשכת א"ס ב"ה והרי בחי' א"ס כשמו כן הוא למעלה עד אין קץ

זהו גם ביטוי לנצחיות, כמו "עדי עד", שכן הכתרים שהוזכרו לעיל הם המשכה מאין סוף, ברוך הוא, והרי אין סוף הוא כשמו — למעלה, בלי קץ,

וכמאמר הכל ירוממוך סלה שיש עליות אין קץ בהשגת אלקות כי בכל מקום שנאמר נצח סלה ועד אין לו הפסק (ועי' בזהר פ' ויקרא דף כ' סע"א [סוף עמוד א] מענין סלה ובמק"מ [ובמקדש מלך] שם)

וכמו שנאמר: "הכול ירוממוך סלה", שכן יש עליות בלי קץ בהשגת האלוקות; כי בכל מקום שנאמר "נצח", "סלה" או "ועד", אין לו הפסק. (ראו בזהר, פרשת ויקרא, דף כ' ע"א, בענין "סלה", ובמקדש מלך שם.)

והיינו שזכו לבחי' הנצחיות, וגם בפ"י עדי עדיים י"ל [יש לומר] שנכלל ג"כ לשון עד הפשוט כמו עד פה תבוא (באיוב ס"י ל"ח)

כלומר, הם זכו לבחינת הנצחיות. גם במובן של "עדי עדיים" אפשר לומר שנכלל בו גם הפירוש הפשוט של "עד", במשמעות "עד" ו"עד כאן", כמו "עד פה תבוא" (בספר איוב, פרק ל"ח),

וכמו עד כאן תחום שבת וגם פ"י זה עולה בקנה א' עם פ"י הנ"ל והוא

וכמו "עד כאן תחום שבת". גם פירוש זה מתאים לפירוש הקודם, וכך הוא:

כי להיות שהמשכה זו שהיא מבחי' ישת חשך סתרו וסדכ"ס [וסבה דכל סבות] דלית מחשבה תפיסא ביה כלל ע"כ נאמר ע"ז לשון עד ר"ל [רוצה לומר] עד כאן שייך בחי' השגה

מכיוון שהמשכה זו היא מבחינת "ישת חושך סתרו" ומסדר כל הסיבות, שאין מחשבה תופסת בו כלל, לכן נאמר עליה "עד", כלומר: עד כאן שייכת השגה,

ולא עד בכלל שאין בבחי' הכתר והמקיף שום השגה כלל, וכענין מ"ש בזהר ר"פ בראשית דף א' ע"ב ע"פ מי ברא אלה.

אך "עד" אינו כולל את הנקודה עצמה, שכן בכתר ובמקיף אין שום השגה כלל; וכעניין הנאמר בזהר בתחילת פרשת בראשית, דף א' ע"ב, על הפסוק "מי ברא אלה":

דהא לעילא לית תמן שאלה כו' ע"ש. ומ"ש עדי עדדיים לשון רבים ר"ל [רוצה לומר] שאין שיעור כלל לעדיים וכתרים עד רום המעלות בעילוי אחר עילוי זה למעלה מזו מאחר שהוא א"ס.

"שהרי למעלה אין שם שאלה" וכו'; ראו שם. ומה שנאמר "עדי עדדיים" בלשון רבים פירושו שאין כלל שיעור לעדיים ולכתרים, עד רום המעלות, בעלייה אחר עלייה, זו למעלה מזו, מאחר שהוא אין סוף.

(א"י נמי) [יש לומר] עדי א' עדדיים ב' כענין קדש הקדשים דפ"י בפרדס בעה"כ [בערכי הכינויים] ערך קדש דפ"י קדש הוא כתר וקדשים הם חכמה ובינה כו', ועד"ז הוא ענין עדי עדדיים

(אפשר לומר גם ש"עדי" הוא אחד ו"עדדיים" הוא שניים, בדומה ל"קודש הקודשים", כפי שמבואר בפרדס, בערכי הכינויים, בערך "קודש": "קודש" הוא כתר, ו"קודשים" הם חכמה ובינה וכו'. וכך גם עניינו של "עדי עדדיים"

דהיינו ג"כ יחוד חכמה בינה שמקור ההמשכה מבחי' ישת חשך סתרו שהוא בחי' כתר. וזהו ענין יחוד י"ה הנמשך ע"י קיום ושמירת הל"ת [הלא תעשה] ועמ"ש בפ' שמות בד"ה זה שמי. בענין איה סופר.

זהו גם הייחוד של חכמה ובינה, שמקור ההמשכה שלהן הוא מבחינת "ישת חושך סתרו", שהיא בחינת כתר. זהו ענין ייחוד י"ה, הנמשך באמצעות קיום ושמירת מצוות לא תעשה. ראו מה שכתוב בפרשת שמות, בדרוש המתחיל "זה שמי", בענין "איה סופר".

ופי' איה היינו י"ה הם חו"ב [חכמה ובינה] והאלף פלא זהו בחי' כתר. עוי"ל [עוד יש לומר] בפי' עדי עדיים עפמשי"ל [על פי מה שכתוב לעיל] דעדיים אלו הוא בחי' עדות לישראל והם בחי' תרין עטרין הנזכר באדר"ז [באדרא זוטא] דרצ"א ע"א והדעת כוללם יחד זהו עדי עדיים.

פירוש "איה" הוא ש"ה הן חכמה ובינה, והאל"ף — פלא — היא בחינת כתר. אפשר לפרש עוד את "עדי עדיים" על פי מה שנכתב לעיל: "עדיים" אלה הם בחינת "עדות לישראל", והם בחינת "תרין עטרין" הנזכרים באדרא זוטא, דף רצ"א ע"א; והדעת, הכוללת אותם יחד, היא "עדי עדיים".

ופ' התרין עטרין הם בחי' מדות שלמעלה מהשכל הנמשכים ומתלבשים במדות שלמטה מהשכל וההמשכה הוא ע"י הדעת. וכמ"ש במ"א. וע' ברע"מ [ברעיא מהימנא] פ' שופטים דער"ה ע"א ובפי' הרמ"ז [הרב משה זכות] שם מענין עדות כו' ומבואר במ"א).

פירוש "תרין עטרין" הוא שהן מדות שלמעלה מן השכל, הנמשכות ומתלבשות במדות שלמטה מן השכל, וההמשכה נעשית באמצעות הדעת, כפי שנכתב במקום אחר. ראו רעיא מהימנא, פרשת שופטים, דף ער"ה ע"א, ואת פירוש הרמ"ז שם, בענין עדות וכו'; והדבר מבואר במקום אחר.

וזהו ענין משכן העדות שמבואר למעלה שהוא בחי' יחוד י"ה שנק' עלמא דאתכסיא ולכך שייך ע"ז לשון עדות.

זהו ענין "משכן העדות", שהוסבר לעיל כבחינת ייחוד י"ה, הנקרא "עלמא דאתכסיא", העולם המכוסה; לכן מתאים לגביו הכינוי "עדות".

ועתה יובן ג"כ בתוספת טעם שהוא ג"כ לשון עדי וקישוט ומבחי' כתרים אלו נמשך להיות עדות לישראל ג"כ וזהו ותבואי בעדי עדיים כו'.

קעת יוכן גם טעם נוסף: "עדות" היא גם מלשון "עדי" וקישוט, ומבחינת כתרים אלה נמשכת גם "עדות לישראל". זהו "ותבואי בעדי עדיים" כו'.

49 וזהו אשר פקד ע"פ משה. הכוונה בזה שמשכן העדות דוקא הוא פקד עפ"י [על פי] משה ואדסמ"ך ליה קאי

וזהו [פירוש] "אשר פוקד על פי משה". הכוונה היא שדווקא "משכן העדות" הוא שנפקד "על פי משה": [הביטוי] מתייחס למה שנאמר סמוך לו,

כי מתחלה כתיב אלה פקודי המשכן שהוא ענין ייחוד וי"ה שנקי פקודי המשכן דהיינו משכן סתם ה' תתאה שיחוד זה הוא עיי בחי' אלה ש"ס [ששה סדרי משנה] משנה ורמ"ח מ"ע [מצות עשה] כנ"ל.

שכן תחילה נאמר "אלה פקודי המשכן", שהוא עניין ייחוד וי"ה, הנקרא "פקודי המשכן" — כלומר, המשכן סתם, ה"א תתאה. ייחוד זה נעשה באמצעות בחינת "אלה" — ש"ס משנה ורמ"ח מצוות עשה, כפי שנתבאר לעיל.

50 ועתה אומר איך שמשכן העדות שהוא בחי' ייחוד וי"ה הוא פקד ע"פ משה שעיי בחי' משה נעשה פקידה זו וייחוד זה

וכעת מוסבר כיצד "משכן העדות", שהוא [בחינת] ייחוד וי"ה, "פקד על פי משה": באמצעות [בחינת] משה נעשים פקידה זו וייחוד זה.

כי משה הוא בחי' הביטול כמ"ש ונחנו מ"ה [מה] ומבואר למעלה דהמשכה זו מבחי' וי"ה הוא דוקא עיי הביטול כמ"ל [כמה שכתוב לעיל] בפ"י ששם עלו שבטים כו להודות כו.

שכן משה הוא [בחינת] ביטול, ככתוב: "ונחנו מה?"; וכפי שהוסבר לעיל, המשכה זו מבחינת וי"ה נעשית דווקא באמצעות ביטול, כפי שהוסבר לעיל בפירוש "שם עלו שבטים" וגו', "להודות" וגו'.

וזהו שמצינו בר"ע [ברכי עקיבא] שהיה כורע ומשתחוה עד שאדם מניחו בזוית זו ומוצאו בזוית אחרת לפי שא"א להמשכה זו לבא בגילוי בשכל ודעת או כלי המדות אלא רק עיי בחי' הביטול שהוא ענין ההשתחואה שבשמו"ע [שבשמונה עשרה] כנודע

וזהו שמצאנו אצל רבי עקיבא, שהיה כורע ומשתחוה עד שהיו מניחים אותו בפינה זו ומוצאים אותו בפינה אחרת; שכן המשכה זו אינה יכולה להתגלות בשכל ובדעת או בכלי המדות, אלא רק באמצעות [בחינת] ביטול, שעניינו ההשתחוויה בתפילת שמונה עשרה, כידוע.

(ועמ"ש בד"ה שימני כחותם דהמשכה שעיי שמירת מצות ל"ת [לא תעשה] הוא ענין אחד עם ההמשכה שבתפלת שמו"ע [שמונה עשרה] ועמ"ש מענין תפלת שמונה עשרה בד"ה יהודה אתה וסד"ה השמים כסאי):

(ראו מה שכתוב במאמר המתחיל "שימני כחותם", שהמשכה שעל ידי שמירת מצוות לא תעשה היא עניין אחד עם ההמשכה שבתפילת שמונה עשרה; וראו מה שכתוב בעניין תפילת שמונה עשרה במאמר המתחיל "יהודה אתה", ובסוף המאמר המתחיל "השמים כסאי").

51 קיצור. עוי"ל [עוד יש לומר] **פ"י משכן העדות מלשון ותבואי בעדי עדיים ופרש"י** [ופירש רש"י / ופירוש רש"י]

שני פירושים לשון עדים מהר חורב בחי' כתרים ולשון עדי עד נצחיות יהללוך סלה. גם לשון עד פה תבוא וע"ז אמר אשר פקד ע"פ משה:

סיכום. אפשר לומר עוד ש"משכן העדות" הוא מלשון "ותבואי בעדי עדיים", שרש"י מפרש בשני אופנים: מלשון "עדים מהר חורב", בחינת כתרים; ומלשון "עדי עד", נצחיות — "יהללוך סלה". וכן מלשון "עד פה תבוא". ועל כך נאמר "אשר פוקד על פי משה".

52 ז ועפ"ז [ועל פי זה] **יובן ג"כ מעט ענין הפסח ואכילת מצה. דהנה פסוק רבבה כצמח השדה כו' ותבואי**

בעדי עדיים כו' (שהוא בחי' משכן העדות) כנ"ל **נאמר על יצ"מ** [יציאת מצרים].

7. על פי זה יובן מעט גם ענינם של פסח ואכילת מצה. הפסוק "הרכיטי אותך כצמח השדה" וכו', "ובאת בעדי עדיים" וכו' — שהוא בחינת "משכן העדות", כפי שנזכר לעיל — נאמר על יציאת מצרים.

והיינו שזכו בליל א' דפסח לבחי' גילוי יחודים עליונים הנ"ל. דהיינו אפילו יחוד י"ה שהוא מבחי' ישת חשך סתרו נגלה עליהם אז

כלומר, בליל פסח הראשון זכו לגילוי היחודים העליונים שנזכרו לעיל; היינו, אפילו היחוד של יו"ד-ה"א, שמקורו בבחינת "שם חושך סתרו", התגלה להם אז,

כמאמר שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים כמ"ש פ"י זה במ"א בד"ה קול דודי כו'. ולהיות כי מבחי' גלוי זה נמשך עדות לישראל כדלעיל.

כמאמר: "נגלה עליהם מלך מלכי המלכים", כפי שנתבאר פירוש הדבר במקום אחר, במאמר המתחיל "קול דודי" וכו'. ומכיוון שמבחינת גילוי זה נמשכת "עדות לישראל", כפי שהוסבר לעיל,

ולכן נאמר ע"ז ותבואי בעדי עדיים וככל הפירושים שנת"ל [שנתבאר לעיל] בזה הכל הי' [היה] הגילוי מזה בליל א' דפסח.

לכן נאמר על כך "ובאת בעדי עדיים"; ולפי כל הפירושים שניתנו לכך לעיל, כל הגילויים האלה היו בליל פסח הראשון.

ולכן נצטוו לאכול מצה. וכתוב מצות יאכל את שבעת הימים (ס"פ בא י"ג ז'). ולשון זה לפי פשוטו אינו מובן דה"ל [דהוה ליה למימר] בשבעת הימים

לכן נצטוו לאכול מצה. ונאמר: "מצות יאכל את שבעת הימים" (סוף פרשת בא, [פרק 13], [פסוק 7]). לפי פשוטו, לשון זו אינה מובנת, שהרי היה צריך לומר "כשבעת הימים",

אבל את שבעת הימים משמע שיאכילו מצה את ז' הימים עצמן וזה תמוה, אבל לפי האמת א"ש [אתי שפיר] כי

ואילו "את שבעת הימים" משמעו שיאכילו מצה את שבעת הימים עצמם, וזה תמוה. אך לפי האמת הדבר מובן היטב, שכן

הנה ז' הימים הן ז' מדות חו"ג [חסד וגבורה] כו' שהן נמשכים מבחי' ו"ה דשם הוי' הוי"ו הוא ששה מדות שבפסוק לך ה' הגדולה כו'

שבעת הימים הם שבע המדות — חסד וגבורה וכו' — הנמשכות מבחינת ו"ה של שם הוי'. הוי"ו היא שש המדות שבפסוק "לך ה' הגדולה" וכו',

והשביעי [והשביעית] היא בחי' הה"א שהיא בחי' לך ה' הממלכה כו' ומדות אלו ישנם ג"כ בנפש והוא בחינת האהבה הנמשכת מצד השכל וההתבוננות בגדולת הבורא ית' כשמשיג איך

והשביעית היא בחינת הה"א, שהיא בחינת "לך ה' הממלכה" וכו'. מדות אלה קיימות גם בנפש, והן בחינת האהבה הנמשכת מן השכל וההתבוננות בגדולת הבורא יתברך, כאשר האדם משיג כיצד

כי הוא חייך כו' ושמחדש בכל יום מע"ב [מעשה בראשית] כו' שמהתבוננות זו יולד האהבה או היראה וכנ"ל בענין מי ברא אלה כו'.

"הוא חייך" וכו', ושהוא מחדש בכל יום את מעשה בראשית וכו'; מן ההתבוננות הזאת נולדת אהבה או יראה, כפי שהוזכר לעיל בענין "מי ברא אלה" וכו'.

אמנם למעלה מזה היא האהבה והדבקות הנמשכת מצד ההתבוננות בעצמות אור א"ס שמצד מהו"ע [מהותו ועצמותו] כלא חשיב השבח הזה של ביטול העולמות אליו ית'

אך למעלה מזה היא האהבה והדבקות שנמשכות מהתבוננות בעצמות אור אין סוף: מצד מהותו ועצמותו, השבח הזה — ביטול העולמות לפניו יתברך — אינו נחשב לכולם,

כי במהו"ע [במהותו ועצמותו] לית מחשבה תפיסא ביה כלל וחיות כל העולמות הוא רק ע"י מחשבה אחת כו'

שכן במהותו ועצמותו "אין מחשבה תופסת בו כלל", וחיות כל העולמות היא רק באמצעות מחשבה אחת וכו'.

ובחיי אהבה זו נקי עדי עדיים והוא בחיי תרין עטרין הנ"ל הנמשכים מבחי המדות שלמעלה מהשכל ומתגלים במדות שלמטה מהשכל והוא ההמשכה מבחי י"ה בוי"ה וכדי שיזכו ישראל לבחי גילוי זה בפסח

אהבה זו נקראת "עדי עדיים", והיא בחינת שני העטרין שהוזכרו לעיל, הנמשכים מבחינת המדות שלמעלה מן השכל ומתגלים במדות שלמטה מן השכל; זוהי ההמשכה מבחינת י"ה בוי"ה. וכדי שישראל יזכו לגילוי זה בפסח,

כי ביצי"מ [ביציאת מצרים] היה עדיין בבחי קטנות כצמח השדה בתחלתו ולא היה להם רק האהבה זוטא ולא אה"ר [אהבה רבה] הנ"ל דבחי עדי עדיים לכן כדי שיגיעו לגילוי זה נצטוו לאכול מצה.

שכן ביציאת מצרים הם עדיין היו בבחינת קטנות, כצמח השדה בראשית צמיחתו, והייתה להם רק אהבה זוטא ולא אהבה רבה הנזכרת לעיל, מבחינת "עדי עדיים"; לכן, כדי שיגיעו לגילוי זה, נצטוו לאכול מצה.

שענין המצה הוא המשכת בחי מ"ה [שם מ"ה] והוא בחי הביטול כמו שנראה לעין שאין במצה התנשאות ענין המצה הוא המשכת בחינת מ"ה, והיא בחינת הביטול, כפי שנראה לעין שאין במצה התנשאות

כמו בחמץ ושאור כו' ובחי ביטול זה הוא שבו וע"י נמשך מבחי י"ה כנ"ל בענין משכן העדות אשר פקד ע"פ משה דוקא.

כמו שיש בחמץ ובשאור וכו'. ובחינת ביטול זו היא שבה ועל ידה נמשכת בחינת י"ה, כפי שהוזכר לעיל בענין "משכן העדות אשר פוקד על פי משה" דוקא.

53 וזהו מצות יאכל את שבעת הימים פי' יאכל הוא לשון מפעיל דהיינו שיאכילו את ז' הימים ממצה.

זהו [פירוש] "מצות יאכל את שבעת הימים": יאכל הוא לשון מפעיל, כלומר, יש להאכיל את שבעת הימים ממצה.

והענין הוא להמשיך מבחי מ"ה [שם מ"ה] שבמצה בכל ז' המדות להיות נמשך בהם מבחי הביטול דמ"ה [דשם מ"ה] ואז יוכלו כנ"י [כנסת ישראל] לקבל מבחי יחוד העליון דיי"ה שזהו בחי עדות לישראל ועדי עדיים

הענין הוא להמשיך את בחינת מ"ה שבמצה אל כל שבע המדות, כך שתימשך בהן בחינת הביטול של מ"ה. אז יוכלו בני ישראל לקבל מבחינת היחוד העליון של יו"ד-ה"א, שהיא בחינת "עדות לישראל" ו"עדי עדיים".

(ועי' מענין מצות יאכל את שבעת הימים בד"ה להבין מ"ש בהגדה מצה זו כו' ועמ"ש בד"ה קחו מאתכם תרומה).

(בעניין "מצות יאכל את שבעת הימים", ראו גם את המאמר הפותח במילים "להבין מה שכתוב בהגדה, מצה זו" וכו', וכן את מה שנכתב במאמר הפותח במילים "קחו מאתכם תרומה",

דמצה ולחם עוני זהו בחי' אתכפיא כו' ע"ש ומבואר לעיל בענין ל"ת [לא תעשה] שע"י אתכפיא סט"א [סטרא אחרא] ע"י אסתלק יקרא דקוב"ה [דקודשא בריך הוא] שע"י נמשך מבחי' יחוד י"ה שהוא משכן העדות שבו מוסבר כי מצה ו"לחם עוני" הם בחינת אתכפיא וכו'; ראו שם. לעיל הוסבר בעניין איסורי התורה, שעל ידי הכנעת הסטרא אחרא "עולה כבודו של הקב"ה", ועל ידי כך נמשכת בחינת היחוד של יו"ד-ה"א, שהיא "משכן העדות".

ולכן עדי"ז ע"י בחי' המצה נמשך בחי' ותבואי בעדי עדיים ועי' ג"כ בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער חג המצות פ"א מענין ותרבי ותגדלי ותבואי בעדי עדיים ע"ש).

ולכן, באותו אופן, על ידי בחינת המצה נמשכת בחינת "ותבואי בעדי עדיים". ראו גם בפרי עץ חיים, שער חג המצות, פרק א, בעניין "ותרבי ותגדלי ותבואי בעדי עדיים"; ראו שם.)

והנה אכילת מצה היא הכנה לקבלת התורה שבשבעות כי על קבלת התורה נאמר בעטרה שעטרה לו אמו

והנה, אכילת מצה היא הכנה לקבלת התורה בשבעות, שכן על קבלת התורה נאמר: "בעטרה שעטרה לו אמו",

שהוא בחי' התגלות רעוא דכל רעוין וסדכ"ס [וסבה דכל סבות] וגם קשרו להם שני כתרים שזהו ענין עדי עדיים הנ"ל.

שהיא בחינת ההתגלות של "רעוא דכל רעוין" וסדכ"ס; וכן קשרו להם שני כתרים, וזהו ענין "עדי עדיים" הנזכר לעיל.

ולכך הוצרכו תחלה לאכילת מצה שהוא בחי' הביטול כו' (והנה עם היות כי בליל א' דפסח מתגלה ג"כ בחי' עדי עדיים הנ"ל. אך הגילוי הזה הוא אז ממילא דהיינו אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] שלא ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא]

ולכן נזקקו תחילה לאכילת מצה, שהיא בחינת הביטול וכו'. (והנה, אף שבליל פסח הראשון מתגלה גם בחינת "עדי עדיים" הנזכרת לעיל, גילוי זה בא אז מאליו, כלומר, בבחינת אתערותא דלעילא שאינה באה על ידי אתערותא דלתתא;

ולכן נק' פסח לשון דילוג כנודע בענין מדלג על ההרים כו' ואחר ליל א' דפסח מסתלק גילוי זה ולכן אח"כ מתחיל מצות ספה"ע [ספירת העומר] ז' שבועות כדי להמשיך גילוי יחודים הנ"ל ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא].

לכן הוא נקרא פסח, מלשון דילוג, כידוע בענין "מדלג על ההרים" וכו'. לאחר ליל הסדר הראשון מסתלק גילוי זה, ולכן לאחר מכן מתחילה מצוות ספירת העומר, במשך שבועה שבועות, כדי להמשיך את גילוי היחודים שהזכרו לעיל באמצעות אתערותא דלתתא.

והאתעדל"ת [והאתערותא דלתתא] דספירת העומר ידוע שהיא התהפכות השבע מדות דנפש הבהמית וכל מדה כלולה מז' שתהיינה כולם לה'.

ידוע שאתערותא דלתתא של ספירת העומר היא הפיכת שבע המדות של נפש הבהמית, שכל אחת מהן כלולה משבע, כך שכולן יהיו לה'.

ובח"י זו הוא בח"י ומדרגת שבעת הימים בח"י ו"ה הנ"ל ואח"כ מתגלה ע"י ממילא אח"כ ביום החמישים מבחי עדי עד"י הנ"ל שלמעלה מבחי ו"ה ולכן נאמר תספרו חמשים יום ובאמת אין סופרים רק מ"ט בחינה זו היא הבחינה והמדרגה של "שבעת הימים", בחינת ו"ה שהזכרה לעיל. לאחר מכן מתגלה מכוחה מאליו, ביום החמישים, משהו מבחינת "עדי עד"י" שהזכרה לעיל, שהיא למעלה מבחינת ו"ה. לכן נאמר: "תספרו חמשים יום", אף שלמעשה סופרים רק ארבעים ותשעה;

אלא שע"י ספירת המ"ט יום מתגלה ממילא שער החמשים כי הוא מבחי ומדרגת י"ה וכבר נת' [נתבאר] דשם הוא מדרגת הל"ת [הלא תעשה] שענינם בבחי שב ואל תעשה ולא בבחי קום ועשה מפני שאין לו כלי כו'

אלא שבאמצעות ספירת ארבעים ותשעת הימים מתגלה מאליו שער החמישים, מפני שהוא מבחינת ומדרגת י"ה. וכבר התבאר ששם נמצאת מדרגת מצוות לא תעשה, שענינם "שב ואל תעשה" ולא "קום ועשה", משום שאין לה כלי כו'.

ע"כ גם במצות הספירה אין צריך לספור כמו בשבועה שבועות דמצוה למימני יומי כו' כי הוא מבחינת ו"ה משא"כ בח"י זו ההמשכה משער הנו"ן רק שנמשך ממילא ע"י קדימת ספירת ז' שבועות שהוא בחי התהפכות המדות כו'

לכן גם במצוות הספירה אין צורך לספור אותו, שלא כמו שבועת השבועות, שבהם "מצווה למנות ימים" וכו', מפני שהם מבחינת ו"ה. לעומת זאת, המשכה זו משער החמישים נמשכת מאליה בלבד, בעקבות ספירת שבועת השבועות, שהיא בחינת הפיכת המדות וכו'.

ולא תחללו כו' שעיי' יומשך אחי' גילוי זה ממילא וכענין ואתם תחרישון כמ"ש במ"א. וזהו עיקר ענין עדי עדיים הנ"ל שאז זכו לגילוי הכתרים כו' והוא בחי' גבוה יותר כי בחי' עדיים הנ"ל הם בלי קץ כנ"ל.

ו"לא תחללו" וכו', שבאמצעותו ימשך לאחר מכן גילוי זה מאליו, בדומה ל"ואתם תחרישון", כפי שנתבאר במקום אחר. זהו עיקר עניינו של "עדי עדיים" שהוזכר לעיל: אז זכו לגילוי הכתרים וכו', וזהו בחינה נעלית יותר, שכן בחינת העדיים שהוזכרה לעיל היא בלי קץ, כמבואר לעיל.

נמצא העולה מזה שכליל פסח נמשך גילוי בכנס"י [בכנסת ישראל] בחי' [בחינת / בחינה] גלוי יחודים הנ"ל מבחי' ו"ה ומבחי' י"ה באתעדל"ע [באתערותא דלעילא] ע"י אכילת מצה.

נמצא מכל זה שכליל פסח נמשך בכנסת ישראל גילוי היחודים שהוזכרו לעיל, מבחינת ו"ה ומבחינת י"ה, באתערותא דלעילא, באמצעות אכילת מצה.

וזהו [וזהו שכתוב] מצות יאכל את שבעת הימים ואח"כ מסתלקת ההמשכה וחוזרים וממשיכים ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] בספה"ע [בספירת העומר] ז' שבועות ואז מתגלה בשבועות בחי' עדי עדיים הנ"ל בשעת קבלת התורה):

וזהו שנאמר: "מצות יאכל את שבעת הימים". לאחר מכן מסתלקת ההמשכה, והם חוזרים וממשיכים אותה באמצעות אתערותא דלתתא בספירת העומר, במשך שבעה שבועות; ואז, בשבועות, מתגלה בחינת "עדי עדיים" שהוזכרה לעיל, בעת קבלת התורה.)

54 קיצור. ועד"ז יובן ענין אכילת מצה בחי' ביטול ואתכפיא להיות כצמח השדה בחי' אין ועיי' ותרבי ותגדלי כו' ובחג השבועות בחי' בעטרה כו' שהוא ענין בעדי עדיים:

סיכום. כך יובן גם ענין אכילת מצה: בחינת ביטול ואתכפיא, להיות "כצמח השדה" — בחינת אין; ועל ידי כך "ותרבי ותגדלי" וכו'. ובחג השבועות — בחינת "בעטרה" וכו', שהוא ענין "בעדי עדיים".

55 ח והנה בסדר התפלה אנו מוצאים ככל ענין הנ"ל בפ"י אלה פקודי המשכן משכן העדות כו' דהנה ידוע שבפסוק ראשון דק"ש [דקריאת שמע] שמע ישראל ה' אלקינו כו'

ח. והנה בסדר התפילה אנו מוצאים את כל העניינים שזכרו לעיל בפירוש "אלה פקודי המשכן, משכן העדות" וכו'. ידוע שהפסוק הראשון של קריאת שמע, "שמע ישראל הוי' אלקינו" וכו',

הוא בחי' יחודא עילאה די"ה הנ"ל הנקי הנסתרות לה' אלקינו כו' והוא ענין משכן העדות אשר פקד ע"פ משה כו' ובפסוק ואהבת בכל לבבך כו'

הוא בחינת יחודא עילאה של יו"ד-ה"י שנזכר לעיל, הנקרא "הנסתרות להוי' אלקינו" וכו'; והוא ענין "משכן העדות אשר פוקד על פי משה" וכו'. ואילו בפסוק "ואהבת... בכל לבבך" וכו',

הענין הוא בבחי' אהבה הנמשכת מהשכל והטעם (ועמ"ש מזה בד"ה בכ"ה בכסלו) והוא ענין יחודא תתאה כמ"ש אלה פקודי המשכן כו'

הענין הוא בחינת אהבה הנמשכת מן השכל והטעם (וראו מה שנכתב על כך במאמר המתחיל "ככ"ה בכסלו"), והיא ענין יחודא תתאה, כפי שנאמר "אלה פקודי המשכן" וכו',

וכנ"ל בענין שאו מרום כו' וראו מי ברא אלה כו' אך הנה קודם ק"ש [קריאת שמע] תקנו אנכה"ג [אנשי כנסת הגדולה] פסוקי דזמרה

וכפי שנזכר לעיל בענין "שאו מרום" וכו', "וראו מי ברא אלה" וכו'. אך הנה, לפני קריאת שמע תיקנו אנשי כנסת הגדולה את פסוקי דזמרה.

והענין של פסוד"י [פסוקי דזמרה] הוא כדי שיוכלו להגיע בפסוק ראשון דק"ש [דקריאת שמע] ליחוד העליון דה' אלקינו הנקי נסתרות כנ"ל ואם לא השיר והזמרה בפסוד"י [בפסוקי דזמרה] א"א לבא למדרגת היחוד הזה כו'

ענין פסוקי דזמרה הוא כדי שיוכלו להגיע, בפסוק הראשון של קריאת שמע, ליחוד העליון של "הוי' אלקינו", הנקרא "הנסתרות", כנזכר לעיל; ובלי השירה והזמרה שבפסוקי דזמרה אי אפשר להגיע למדרגת היחוד הזה וכו'.

וזה היה עבודת הלויים בשיר וזמרה כו' והיו נושאים את המשכן וכמ"ש בני גרשון ובני מררי נושאי המשכן (כפי בהעלותך י"ד י"ז)

וזו הייתה עבודת הלויים, בשיר וזמרה כו', והם היו נושאים את המשכן, כמו שנאמר: "בני גרשון ובני מררי נושאי המשכן" (בפרשת בהעלותך, [פרק] י', [פסוק] י"ז);

בני קהת נושאי המקדש וכתוב ובחנות המשכן יקימו אותו הלויים (במדבר א' נ"א) (ועמ"ש מזה בד"ה שאו את ראש כו' למשפחותם לבית אבותם)

"בני קהת נושאי המקדש"; ונאמר: "ובחנות המשכן יקימו אותו הלויים" (במדבר, [פרק] א', [פסוק] נ"א). (ראו מה שנכתב על כך במאמר המתחיל "שאו את ראש" וכו', "למשפחותם לבית אבותם").

אך הטעם איך שע"י פסוד"ז [פסוקי דזמרה] בשיר ורננה דוקא יגיעו לבחי' היחוד העליון הזה יובן בהקדים תחלה ענין שיר הלויים כו'

אך הטעם לכך שדווקא באמצעות פסוקי דזמרה, בשיר ורננה, מגיעים לבחינת היחוד העליון הזה, יובן לאחר שנקדים תחילה את ענין שירת הלויים וכו'.

דהנה כתיב והחיות רצוא ושוב כמראה הבזק (ביחזקאל ס"א י"ד) ופרש"י [ופירש רש"י / ופירוש רש"י] כלהבת הכבשן שיוצאה תמיד מפי הכבשן וממהרת לחזור ולכנוס כך כו'.

הרי נאמר: "והחיות רצוא ושוב כמראה הבזק" (יחזקאל, פרק 1, פסוק 14), ורש"י מסביר: "כלבת הכבשן, שיוצאת תמיד מפי הכבשן וממהרת לחזור ולהיכנס; כך" וכו'.

וכך נפש האלקית שבאדם שנק' נר הוי' וכמ"ש נר ה' נשמת אדם צ"ל עולה ויורד בבחי' רצוא ושוב בתמידות בלתי הפסק

כך גם נפש האלקית שבאדם, הנקראת "נר ה'", כפי שנאמר: "נר ה' נשמת אדם", צריכה לעלות ולרדת, בבחינת רצוא ושוב, ללא הפסקה.

והוא ב' מיני התפעלות הללו זא"ז [זה אחר זה] בתמידות וכמ"ש והחיות רצוא ושוב פי' אחר הרצוא שוב ואחר השוב רצוא

אלו הן שתי תנועות של התעוררות, זו אחר זו בהתמדה, כפי שנאמר: "והחיות רצוא ושוב"; כלומר, אחרי הרצוא בא השוב, ואחרי השוב בא הרצוא,

וכן חוזר חלילה וכמ"ש מזה בדי"ה וכל העם רואים את הקולות ועי"ז עולה נה"א [נפש האלקית] ממדרגה למדרגה עד רום המעלות כו' וזהו ענין שיר הלויים על הקרבן

וכך חוזר חלילה, כפי שמוסבר על כך במאמר המתחיל "וכל העם רואים את הקולות". באמצעות זאת עולה נפש האלקית ממדרגה למדרגה, עד רום המעלות וכו'. זהו עניינה של שירת הלויים על הקרבן.

וזהו ג"כ הענין שנשאו את המשכן כו' מפני שע"י השיר ברצוא ושוב מגביהים ומרוממים למשכן עד שנעשה גם בחי' יחוד העליון בבחי' משכן העדות הנ"ל וזהו כענין פי' ירושלים הבנויה כעיר שחוכרה לה.

וזהו גם הטעם לכך שנשאו את המשכן וכו': באמצעות השירה, ברצוא ושוב, הם מגביהים ומרוממים את המשכן, עד שגם הוא נעשה בבחינת היחוד העליון, בבחינת "משכן העדות" שנזכר לעיל. הדבר דומה לפירוש הפסוק "ירושלים הבנויה כעיר שחוכרה לה",

שמחבר בחיי ירושמי"ט [ירושלים של מטה] שהוא יחוד ו"ה לבחיי ירושמי"ע [ירושלים של מעלה] שהוא בחיי י"ה והיו לאחדים ממש וכך הוא ענין פסוד"ז [פסוקי דזמרה] לפני ק"ש [קריאת שמע] ענין הכנה לרומם הנפש עד המחבר את בחינת ירושלים של מטה, שהיא יחוד ו"ה, עם בחינת ירושלים של מעלה, שהיא בחינת י"ה, והן נעשות ממש לאחד. כך גם פסוקי דזמרה שלפני קריאת שמע הם הכנה לרומם את הנפש עד

שתוכל לייחד יחוד העליון בפסוק ראשון דק"ש [דקריאת שמע] באמרו הוי אלקינו דהיינו ג"כ חיבור ויחוד בחיי הארת הנשמה המלוכשת בגוף עם מקורה ושרשה שלמעלה בחיי מזליה כמ"ש במ"א בד"ה יונתי בחגוי הסלע.

שתוכל לפעול את היחוד העליון בפסוק הראשון של קריאת שמע, באמירת "הוי אלקינו". כלומר, זהו גם חיבור ויחוד של בחינת הארת הנשמה המלוכשת בגוף עם מקורה ושרשה שלמעלה, בחינת מזלה, כפי שמוסבר במקום אחר במאמר המתחיל "יונתי בחגוי הסלע".

56 וזהו ששם עלו שבטים שבטי י"ה שמתחברים בחיי שבטים דבריאה עם שרשן ומקורן שבאצי הנקי שבטי י"ה.

וזהו "שם עלו שבטים, שבטי י"ה": [בחינת] ה"שבטים" שבבריאה מתחברים עם שורשם ומקורם באצילות, הנקראים "שבטי י"ה".

והיינו ששם עלו בבחי ירושלים הבנויה כעיר שחוכרה לה יחדו ממש. כלומר, "שם עלו" אל [בחינת] "ירושלים הבנויה כעיר שחוכרה לה יחדו" וגו' — חיבור והתקשרות של [בחינת] המשכן עם משכן העדות, כלומר, "שחוכרה לה יחדו" ממש.

וזהו ענין עבודת הלויים כי לוי מלשון לוייה וחיבור וכמ"ש ועבד הלוי הוא דהיינו עלמא דאתכסיא הנקי הוא שעבודת הלויים לקשר ולחבר בחיי עלמא דאתכסיא עם עלמא דאתגליא

וזהו עניינה של עבודת הלויים, שכן "לוי" הוא מלשון ליווי וחיבור, כמו שכתוב: "ועבד הלוי הוא". "הוא" היינו העולם הנסתר, הנקרא "הוא"; עבודת הלויים היא לקשר ולחבר את [בחינת] העולם הנסתר עם העולם הגלוי.

(ועמ"ש מזה בד"ה אז ישיר משה ובני ישראל ובד"ה אשירה להוי וע' בזח"ב [בוהר חלק ב'] פקודי דרכ"א ע"ב ובפ' קרח דקע"ח ע"ב).

(וראה מה שנתבאר על כך במאמרים המתחילים "אז ישיר משה ובני ישראל" ו"אשירה להוי"; וראה גם בזהר, חלק ב, פקודי, דף רכ"א ע"ב, ובפרשת קרח, דף קע"ח ע"ב.)

וזהו אשר פקד ע"פ משה עבודת הלויים כו' דהנה פשט הכתוב משמעו שע"פ משה פקד עבודת הלויים

וזהו "אשר פקד על פי משה עבודת הלויים" וגוי. מפשט הכתוב משמע שעבודת הלויים נפקדה על פי משה;

כי מה שאמר אשר פקד ע"פ משה עבודת הלויים ביד איתמר כו' קאי אשר פקד גם על מה שלאחריו

שכן באומרו "אשר פקד על פי משה עבודת הלויים ביד איתמר" וגוי, הביטוי "אשר פקד" מתייחס גם למה שבא אחריו,

דהיינו עבודת הלויים וגם על מה שלפניו והוא משכן העדות וכך רצונו לומר אלה פקודי כו'

כלומר, ל"עבודת הלויים", וכן גם למה שלפניו, דהיינו "משכן העדות". וכך יש לקרוא: "אלה פקודי" וגוי,

משכן העדות אשר פקד המשכן ע"פ משה עבודת הלויים לשאת המשכן ועל שניהם אומר אשר פקד כו'

"משכן העדות אשר פקד" — המשכן "על פי משה"; "עבודת הלויים" — לשאת את המשכן; ועל שניהם נאמר "אשר פקד" וגוי.

ומה שאמר ביד איתמר ענין שלישי הוא שביד איתמר כל העבודה הזאת כו' (וביאור ענין אשר פקד ע"פ

משה גם עבודת הלויים לשאת המשכן כו')

ומה שנאמר "ביד איתמר" הוא עניין שלישי: שכל העבודה הזאת הייתה ביד איתמר וכו'. (ביאור העניין של "אשר

פקד על פי משה", שגם עבודת הלויים לשאת את המשכן הייתה כך וכו').

הנה אותיות פקד הם אותיות דפק וכמבואר בספרי הקבלה שהדפק שרשו מבחי אחוריים דחכמה

(והוא שם קפ"ד אחוריים דאבא כו') וכמ"ש קול דודי דופ"ק כו'.

אותיות פקד הן אותיות דפק, וכפי שמבואר בספרי הקבלה, מקורו של הדופק הוא בבחינת אחוריים של חכמה (וזהו

שם קפ"ד, אחוריים של אבא וכו'), וכמו שכתוב: "קול דודי דופק" וכו'.

והענין הוא דבחי רצוא ושוב הנ"ל שרשו נמשך מבחי הדפק כי אנו רואים בחוש שיש בדפק ענין עליה

וענין ירידה

העניין הוא שבחינת רצוא ושוב שהזכרה לעיל נמשכת משורשה שבבחינת הדופק, שכן אנו רואים בחוש שבדופק

יש עלייה וירידה,

דהיינו הסתלקות החיות והתפשטות החיות והם באים זא"ז [זה אחר זה] בתמידות והוא ענין הדפק בלב

שהוא הנשימה

כלומר, הסתלקות החיות והתפשטות החיות, והן באות זו אחר זו ללא הרף. זהו ענין הדופק שבלב, שהוא הנשימה,

וגם בדפק היד נרגש העלאה והמשכה זו בתמידות (ועמ"ש מזה בד"ה אני ישנה גבי קול דודי דופק).
וגם בדופק שביד מורגשת העלאה והמשכה זו ללא הרף. (ראו מה שנכתב על כך בדיבור המתחיל "אני ישנה",
בעניין "קול דודי דופק").

וכך למעלה בחי' רצוא ושוב כמראה הבזק שעבודת הלויים לשאת המשכן שרשם הוא מבחי' הדפק
העליון שהוא בחי' הסתלקות והתפשטות והוא מה שאמר אשר פקד ע"פ משה עבודת הלויים
וכך גם למעלה: בחינת רצוא ושוב "כמראה הבזק" — עבודת הלויים לשאת את המשכן — שורשה בבחינת הדופק
העליון, שהיא בחינת הסתלקות והתפשטות. זהו שנאמר: "אשר פקד על פי משה עבודת הלויים",

שהוא מבחי' אחוריים דמ"ה [דשם מ"ה] דמשה שהן אותיות דפ"ק היפך אותיות פקד. אך משכן העדות
פקד ע"פ משה מבחי' פנימי [פנימיות / פנימית] כו' כנ"ל.

שכן היא מבחינת אחוריים של מ"ה של משה, שהן אותיות דפ"ק, בהיפוך האותיות פקד. אבל "משכן העדות" נפקד
על פי משה מבחינת פנימיות וכו', כפי שהוזכר לעיל.

57 ואמנם דוקא בחכמה הוא שיש התפשטות והסתלקות והוא בא בהתלבשות בדפק אבל בבחי' בינה אין
שם הסתלקות אלא התפשטות בלבד

אולם דוקא בחכמה יש התפשטות והסתלקות, והיא מתלבשת בדופק; אבל בבחינת בינה אין הסתלקות, אלא
התפשטות בלבד.

והיינו ענין הדם המתפשט בשס"ה גידים שנאמר בו כי הדם הוא הנפש דהיינו עיקר המחי' [המחיה] אך
ע"י בחי' החכמה נעשה בגידי הדם בחי' הדפק כו'

זהו ענין הדם המתפשט בשס"ה הגידים, שעליו נאמר: "כי הדם הוא הנפש" — כלומר, עיקר מקור החיים; אך
באמצעות בחינת חכמה נוצרת בחינת הדופק בגידי הדם וכו'.

והן בחי' יחוד עליון הנ"ל די"ה ע"י מל"ת [מצות לא תעשה] דלאו קודם להן כו' וזהו קול דודי דופק שהוא
יחוד חו"ב [חכמה ובינה] תרין ריעין כו'

אלו הן בחינת היחוד העליון של י"ה שהוזכר לעיל, באמצעות מצוות לא תעשה, שכן לאו קודם להן וכו'. זהו "קול
דודי דופק" — יחוד חכמה ובינה, "תרין ריעין" וכו'.

וזוהו אשר פקד ע"פ משה גם עבודת הלויים ברצוא ושוב למטה ועי"ז יש בלויים יכולת להעלות בחי' המשכן לבחי' משכן ה עדות לקשרם ולחברם יחדו כעיר שחוכרה כו'

זהו "אשר פוקד על פי משה", שנאמר גם על "עבודת הלויים", בבחינת רצוא ושוב למטה; ובאמצעותה יש ללויים יכולת להעלות את בחינת המשכן לבחינת משכן העדות, כדי לקשר ולחבר אותם יחד, "כעיר שחוכרה לה יחדיו" וכו'.

ועי' [ועיין] בזח"ב [בזהר חלק ב'] פ' שמות ד"א סע"ב [סוף עמוד ב] ע"פ וילך איש מבית לוי ובמק"מ [ובמקדש מלך] שם דבית לוי זהו בחי' חו"ב [חכמה ובינה] והיינו משכן העדות ויקח את בת לוי זהו בחי' מל' משכן סתם כו' ע"ש.

ועיין בזהר חלק ב', פרשת שמות, דף י"א סוף ע"ב, על הפסוק "וילך איש מבית לוי", ובמקדש מלך שם: "בית לוי" הוא בחינת חכמה ובינה, והיינו משכן העדות; "ויקח את בת לוי" היא בחינת מלכות, משכן סתם וכו'. עיין שם.

58 ומה שאמר ביד איתמר בן אהרן כו' הענין הוא שלא ישאר האדם רק בבחי' זו דרצוא ושוב בלבד

ומה שנאמר "ביד איתמר בן אהרן" וכו': הענין הוא שהאדם לא יישאר רק במצב זה של רצוא ושוב בלבד,

כי אין זה תכלית הכוונה אלא צריך שימשיך זה בבחי' כלי שישכון בו בחי' הביטול הזה בבחינת רצוא ושוב

שכן אין זו תכלית הכוונה; עליו להמשיך זאת אל תוך כלי, שבו תשרה בחינת הביטול הזאת שבבחינת רצוא ושוב.

והנה בחי' הכלי לאור דרצוא ושוב הוא הדבור בד"ת [בדברי תורה] דוקא וכמ"ש בפ' דק"ש [דקריאת שמע] אחר ואהבת ברצוא ושוב כנ"ל ודברת כם בשבתך בביתך כו'.

והנה, הכלי לאור של רצוא ושוב הוא הדיבור בדברי תורה דוקא, וכמו שכתוב בפרשת קריאת שמע, לאחר "ואהבת" — ברצוא ושוב, כנזכר לעיל: "ודברת כם בשבתך בביתך" וכו'.

פ"י ודברת שתמשיך רו"ש [רצוא ושוב] הזה בבחי' כלי והוא באותיות התורה ודוקא כשיש בדבור זה בחי' הביטול וע"ד המבואר במ"א ע"פ ואשים דברי בפ"ך שאינו

פירוש "ודברת" הוא שתמשיך את הרצוא ושוב הזה אל תוך כלי, כלומר אל אותיות התורה; וזאת דוקא כאשר יש בדיבור הזה בחינת ביטול, על דרך המבואר במקום אחר על הפסוק "ואשים דברי בפ"ך": שהדיבור אינו

רק כלי לדבר ה' זו הלכה שאומר בפיו ואזי הדבור בחי' כלי לרו"ש [לרצוא ושוב] וזהו ע"פ משה.

אלא כלי לדבר ה', זו ההלכה שהוא אומר בפיו; ואז הדיבור הוא בחינת כלי לרצוא ושוב. וזהו "על פי משה".

פִּי מֹשֶׁה דּוֹקָא שְׁמֶשֶׁה הִיָּה בְּבַחֲיִי בִיטוֹל עַד שֶׁאִמַּר וְנִתְּנִי עֶשֶׂב דִּהְיִינוּ לְפִי שֶׁאִינוּ דָּבָר וּמֵהוּת בְּפִיָּע [בפני עצמו] כִּיָּא בְּטַל לְגַמְרִי וְשִׁכִּינָה מְדַבֶּרֶת מִתּוֹךְ גְּרוֹנוֹ כּוֹי

פִּירוּשׁ "מֹשֶׁה" דּוֹקָא: מֹשֶׁה הִיָּה בְּבַחֲיִנַת בִּיטוֹל, עַד שֶׁאִמַּר "וְנִתְּנִי עֶשֶׂב", מִשּׁוּם שֶׁלֹּא הִיָּה דָּבָר וְיִשׁוּת בְּפִנִּי עֲצָמוֹ, אִלָּא הִיָּה בְּטַל לְגַמְרִי, וְ"שִׁכִּינָה מְדַבֶּרֶת מִתּוֹךְ גְּרוֹנוֹ" וכו'.

וְעַמִּיָּשׁ בְּדִיָּה מֹשֶׁה יְדַבֵּר כּוֹי וְכַמִּיָּכ [וכמו כן] בְּכָל אָדָם יֵשׁ נִיצוּץ וְהָאֵרֶת בַּחֲיִי מֹשֶׁה דִּהְיִינוּ עִיָּי קִיָּשׁ [קריאת שמע] לְמַסִּינָא [למסירות נפש] בְּאֶחָד בְּבִיטוֹל מִמֶּשׁ עִיָּי אַחִיָּכ תַּעֲן לְשׁוֹנִי אִמְרַתְךָ כּוֹי אִמְרַתְךָ מִמֶּשׁ.

וְרָאוּ מָה שֶׁכְּתוּב בְּדִיבּוּר הַמִּתְחִיל "מֹשֶׁה יְדַבֵּר" וכו'. כִּמוֹ כֵּן, בְּכָל אָדָם יֵשׁ נִיצוּץ וְהָאֵרֶת מְבַחֲיִנַת מֹשֶׁה; כְּלוּמָר, עַל יְדֵי קְרִיאַת שְׁמַע, בְּמַסִּירוֹת נֶפֶשׁ בִּ"אֶחָד" וּבְבִיטוֹל מִמֶּשׁ, נַעֲשֶׂה אַחֵר כֵּךְ "תַּעֲן לְשׁוֹנִי אִמְרַתְךָ" וכו' — אִמְרַתְךָ מִמֶּשׁ.

59 וְזֶהוּ בִיד אִיתְמַר פִּי אִיתְמַר מִלְשׁוֹן אִתְמַר הַנּוֹזֵכַר בְּגַמְרָא תְּמִיד דְּפִירוּשׁוֹ אִיתְמַר שְׁמִמִּילָא אִיתְמַר וְנִדְבַר וְכַעֲנִין אַז נִדְבַרו יֵרָאִי הִי

וְזֶהוּ "בִיד אִיתְמַר". אִיתְמַר קְשׁוּר לְמוֹנַח אִיתְמַר, הַמוֹפִיעַ פְּעָמִים רַבּוֹת בְּגַמְרָא וּמִשְׁמַעוֹתוֹ "נִאֲמַר": הַדְּבָר נִאֲמַר וְדוּבַר מֵאֲלִיו, כִּמוֹ "אַז נִדְבַרו יֵרָאִי הִי",

שְׁעִנִּינוּ הוּא עֲנִין הַדִּיבּוּר אֲשֶׁר הוּא בֵּא מִמִּילָא וּמֵאֲלִיו שְׁשִׁיךְ לֹמַר נִדְבַרו לְשׁוֹן נִפְעַל מִמִּילָא שֶׁאֵם הַדְּבּוּרָבָא מִצַּד עֲצָמָם הִיָּה לוֹ לֹמַר מְדַבְּרִים אוֹ דוּבְרִים

שְׁעִנִּינוּ דִּיבּוּר שְׁבֵא מֵאֲלִיו, וְלִכֵּן מִתְאַיִם לֹמַר "נִדְבַרו", צוּרַת סְבִיל, כְּלוּמָר שֶׁהַדִּיבּוּר הִתְרַחַשׁ מֵאֲלִיו; אִילוֹ הַדִּיבּוּר הִיָּה בֵּא מִיּוֹזְמָתָם, הִיָּה צְרִיךְ לֹמַר "מְדַבְּרִים" אוֹ "דוּבְרִים",

אִלָּא נִדְבַרְיוֹ הִיָּינוּ כֹּאֲשֶׁר נִדְבַר הַדִּבּוּר בְּהֶם מִמִּילָא וְכֵךְ הַעֲנִין בְּפִי אִיתְמַר בְּלִשׁוֹן תְּרַגּוּם שְׁנִאֲמַר מִמִּילָא כּוֹי

אִלָּא שְׁנִדְבַרוֹ פִּירוּשׁוֹ שֶׁהַדִּבּוּר נִאֲמַר בְּהֶם מֵאֲלִיו. כֵּךְ גַּם פִּירוּשׁ הַמִּילָה אִיתְמַר בְּלִשׁוֹן תְּרַגּוּם: דָּבָר שְׁנִאֲמַר מֵאֲלִיו וְכו'.

וְהוּא בְּדָבָר הִיָּ שְׁנִאֲמַר מִמִּילָא מִפְּנֵי שֶׁהַדְּבּוּר שֶׁל הָאָדָם הוּא בְּתַכְלִית הַבִּיטוֹל בְּעֲצָמוֹתוֹ עַד שֶׁאִין הַדִּיבּוּר בֵּא מִצַּד עֲצָמוֹ כָּלֵל

וְזֶהוּ בְּדָבָר הִיָּ, שְׁנִאֲמַר מֵאֲלִיו, מִפְּנֵי שֶׁהַדִּבּוּר שֶׁל הָאָדָם בְּטַל בְּתַכְלִית בְּעֲצָמוֹתוֹ, עַד שֶׁהַדִּבּוּר אִינוּ בֵּא מִמֶּנּוּ כָּלֵל,

אִלָּא נִדְבַר בּוֹ דָּבָר הִיָּ זֶה הַהֲלָכָה מִמִּילָא וּמֵאֲלִיו וְכַעֲנִין אַז נִדְבַרו יֵרָאִי הִיָּ כּוֹי

אִלָּא דָּבָר הִיָּ — הַהֲלָכָה — נִאֲמַר בּוֹ מֵאֲלִיו, כִּמוֹ "אַז נִדְבַרו יֵרָאִי הִיָּ" וכו'.

וזהו כדוגמת לימוד המשניות שלמד הרב ב"י [בית יוסף] שאמר לו המגיד אני המשנה המדברת בפ"ך כו'

וזה דומה ללימוד המשניות של הרב, הבית יוסף, שעליו אמר לו המגיד: "אני המשנה המדברת בפ"ך וכו',

וכענין שכינה מדברת מתוך גרונו של משה כו' וזהו ענין ודברת במ שאחר ואהבת שהוא לעשות כלי בבחי' הביטול להיות ואשים דברי בפ"ך כו'.

וכמו "שכינה מדברת מתוך גרונו של משה" וכו'. וזהו "ודברת במ", שנאמר לאחר "ואהבת": ליצור כלי במצב של ביטול, כדי שיתקיים "ואשים דברי בפ"ך" וכו'.

נמצא שיש כאן חיבור משכן עם משכן העדות להיות כעיר שחברה לה מלמטה למעלה ומלמעלה למטה.

נמצא שכאן יש חיבור בין המשכן לבין משכן העדות, להיות "כעיר שחברה לה", מלמטה למעלה ומלמעלה למטה.

היינו ע"י עבודת הלויים זהו ההעלאה מלמטה למעלה ע"י רצוא ושוב וזהו ובחנות המשכן יקימו אותו הלויים להעלותו למעלה מעלה.

כלומר, עבודת הלויים היא העלאה מלמטה למעלה, באמצעות רצוא ושוב. זהו גם פירוש הפסוק: "ובעת שהמשכן חונה, הלויים יקימו אותו" — כדי להעלותו מעלה מעלה.

60 ואח"כ ע"י עסק התורה ביד איתמר זהו החיבור י"ה עם ו"ה מלמעלה למטה כו' וכענין מ"ש בד"ה ראה ואחר כך, באמצעות לימוד התורה, "ביד איתמר", מתחברים יו"ד-ה"א עם וא"ו-ה"א מלמעלה למטה וכו', כפי שנכתב במאמר המתחיל "ראה,

אנכי בפ"י יהא שמיה רבא שם י"ה יתגדל ויתרבה ויומשך בבחי' ו"ה כו' ולא יהי' [יהיה] כס י"ה התכסות בחי' י"ה מבחי' ו"ה.

אנכי [הצבתי], בפירוש "יהא שמיה רבא": שם י"ה יתגדל ויתרבה ויימשך בבחינת ו"ה וכו', ולא יהיה "כס י"ה" — כיסוי והסתרה של בחינת י"ה מפני בחינת ו"ה.

61 וכ"ז [וכל זה] פקד ע"פ משה וכנ"ל וכן לענין מעשה המצות המה ג"כ בחי' כלים אלא שהן מתחלקים באופנים שונים ועכ"ז [ועם כל זה] הרי כללות כולם שיהא בחי' כלי

כל זה נפקד על פי משה", כנזכר לעיל. וכן גם לגבי קיום המצוות: גם הן בחינת כלים, אלא שהן מתחלקות לאופנים שונים; ואף על פי כן, כללותם של כולן היא להיות בחינת כלי

לשכון בו בחיי קדושה העליונה וכמ"ש ועשיתם את כל מצותי והייתם קדושים לאלקיכם אני ה' אלקיכם שיש בזה בחיי ההעלאה וההמשכה כנ"ל והמצוה היא בחיי כלי לזה כמ"ש

שבו שוכנת הקדושה העליונה, כמו שכתוב: "ועשיתם את כל מצוותי והייתם קדושים לאלקיכם, אני ה' אלקיכם". יש בכך בחינת העלאה והמשכה, כנזכר לעיל, והמצווה היא בחינת כלי לכך, כמו שכתוב:

כי נר מצוה וצ"ל שמחה של מצוה שע"י נמשך הגלוי מבחי' עלמא דאתכסיא בחיי י"ה כו' כי השמחה היא בבינה הנק' משכן העדות.

"כי נר מצווה". ויש לקיים את המצווה בשמחה, שכן באמצעותה נמשכת ההתגלות מבחינת העולם המכוסה, בחינת י"ה וכו'; כי השמחה היא בבינה, הנקראת משכן העדות.

62 ונמצא כללות סדר התפלה בפסוד"י [בפסוקי דזמרה] וק"ש [וקריאת שמע] ואהבת ודברת בם כו' היינו כסדר

האמור בפסוק זה דאלה פקודי כו'

נמצא שסדר התפילה כולו — פסוקי דזמרה, קריאת שמע, "ואהבת" ו"ודברת בם" וכו' — הוא לפי הסדר הנזכר בפסוק "אלה פקודי" וכו',

ע"ד איתמר בן אהרן הכהן ופי' אהרן הכהן ידוע שהוא בחיי אה"ר [אהבה רבה] דכהנא רבא והוא הממשיך הכח הזה להיות כל סדר העבודה הזאת וכמ"ש במ"א ע"פ בהעלותך את הנרות ובענין כשמן הטוב כו'

בדומה ל"איתמר בן אהרן הכהן". פירוש "אהרן הכהן" ידוע: זו בחינת אהבה רבה של כהן גדול, והוא ממשיך את הכוח לקיים את סדר העבודה כולו, כפי שנתבאר במקום אחר על הפסוק "בהעלותך את הנרות" ועל עניין "כשמן הטוב" וכו',

יורד על הזקן זקן אהרן כו' גם כל עסק הלויים הי' [היה] ע"י אהרן וכמ"ש אהרן ובניו יבאו ושמו אותם איש איש על עבודתו כו'

"יורד על הזקן, זקן אהרן" וכו'. גם כל עבודת הלויים נעשתה באמצעות אהרן, ככתוב: "אהרן ובניו יבאו ושמו אותם איש איש על עבודתו" וכו';

וכתיב וילוו אליך וישרתוך כו' כי תכלית ההעלאה שע"י הלויים הוא בשביל ההמשכה שע"י אהרן זקן אהרן כו' שהוא הלכות התורה כו' וכמ"ש במ"א.

וכן כתוב: "וילוו אליך וישרתוך" וכו'. תכלית ההעלאה שנעשית על ידי הלויים היא לצורך ההמשכה שנעשית על ידי אהרן, "זקן אהרן" וכו', שהיא הלכות התורה וכו', כפי שנתבאר במקום אחר.

63 והנה כ"ז [כל זה] עכשיו אבל לע"ל [לעתיד לבוא] כתיב ביום ההוא יהיה שבח"י ו"ה שהוא בח"י ירושמ"ט

[ירושלים של מטה] יהיו במדריגת י"ה ממש שהוא בח"י משכן העדות

והנה, כל זה הוא עכשיו; אבל על זמן העתיד לבוא נאמר: "ביום ההוא יהיה" — שהבחינה של ו"ה, שהיא הבחינה של ירושלים של מטה, תהיה ממש בדרגת י"ה, שהיא בחינת משכן העדות.

כי מה שעכשיו אינו מושג כלל רק בבחי' שלילה כו' יומשך לע"ל [לעתיד לבוא] בבחי' גלוי וזהו דירה בתחתונים בבחי' ו"ה דוקא.

שהרי מה שכעת אינו מושג כלל אלא רק בדרך השלילה וכו', יומשך לעתיד לבוא באופן גלוי. וזהו דירה בתחתונים, בבחינת ו"ה דווקא.

ולכן נאמר אלע"ל [על לעתיד לבוא] לשון והי [והיה]. והיה ביום ההוא כו' דפי' והיה היינו שבח"י ו"ה קודם לבחי' י"ה לפי שיהיה דירה בתחתונים כו':

ולכן נאמר על העתיד לבוא בלשון "והיה": "והיה ביום ההוא" וכו'. פירוש "והיה" הוא שבחינת ו"ה קודמת לבחינת י"ה, משום שתהיה דירה בתחתונים וכו'.

64 קיצור ענין. שבסדר התפלה בכל יום נמצא כ"ז [כל זה]. כי פסוד"ז [פסוקי דזמרה] זהו כענין בחי' עבודת

הלויים ועי"ז מגיע בשמע ישראל לבחי' יחו"ע [יחודא עילאה].

סיכום העניין: כל זה מצוי בסדר התפילה בכל יום. פסוקי דזמרה הם בדומה לבחינת עבודת הלויים, ובאמצעותם מגיעים, ב"שמע ישראל", לבחינת יחודא עילאה.

וזהו פקד ע"פ משה ומלמעלה למטה זהו בחי' איתמר ע"ד אז נדברו יראי ה':

זהו "פקד על פי משה". והמשכה מלמעלה למטה היא בחינת איתמר, בדומה ל"אז נדברו יראי ה'".

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/likutei-torah/pekudei/1

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק